Ազգ
Azg
armenian daily

24 ԱՊՐԻԼ 2001 ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ 75 (2279)

ԱՊՐԻԼԻ 24-ԻՆ ՄԱՅՐ ԱԹՈՌ ՍԲ. ԷՋՄԻԱԾՆՈՒՄ ԿՄԱՏՈՒՑՎԻ ՍԲ. ՊԱՏԱՐԱԳ

ԷՋՄԻԱԾԻՆ, 23 ԱՊՐԻԼ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Ապրիլի 24-ին՝ Հայոց ցեղասպանության զոհերի հիշատակի օրը, Մայր աթոռ Սբ. Էջմիածնում կմատուցվի Սբ. Պատարագ: Պատարագիչն է Մակար վրդ. Հովհաննիսյանը: Սրբազան արարողության ընթացքում հավատացյալներին իր խոսքը կուղղի Շահե արք. Աճեմյանը:

Ինչպես հայտնում են Մայր աթոռի տեղեկատվության համակարգից, Սբ. Պատարագի ավարտին կկատարվի հոգեհանգստյան արարողություն Մայր տաճարի տարածքում գտնվող 1915 թ. եղեռնի անմեղ նահատակների հիշատակը հավերժացնող կոթողի մոտ:

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆ

86 տարի հետո՝ ուժեղ դիրքերից

Այս տարվա ապրիլի 24-ը նման չէ նախորդ տարիներին: Այս տարի արդյունք կա քննարկելու, բավականաչափ արդյունք: Այժմ արդեն ունենք հստակ չափորոշիչներ, որոնցով կարող ենք ճշգրտել հետագա մեր անելիքները, վերաճշտել ընդհանուր ուղղությունը, ավելի հստակ պատկերացնել մեր գիտական-փաստագրական, քարոզչական ու քաղաքական թերությունները: Իսկ ամենակարեւորը՝ այս տարի մենք ավելի լավ ենք պատկերացնում մեզ շրջապատող աշխարհի, տարբեր երկրների հակազդեցությունների թե համազդեցությունների մեխանիզմը: Մ. Նահանգների Կոնգրեսի՝ նախ ստորին պալատի, ապա Սենատի, ընդհուպ՝ պետքարտուղարության բավիղներում հայկական բանաձեւի ապրած ոդիսականը, այնուհետեւ Եվրոպայի տարբեր երկրներում եւ հատկապես Ֆրանսիայում Հայոց ցեղասպանության ճանաչման գործընթացի կրած տեղատվությունները ու, ի վերջո, մակընթացությունները մեզ շատ բան սովորեցրին:

Առաջին հերթին սովորեցրին, որ կարեւոր է երկար, անդուլ եւ անհուսահատ նախապատրաստվել պատմական պահը «որսալու» համար: Երկրորդ՝ սովորեցրին, որ չի կարելի միայն սպասել այդ պահի գալստյանը, այլ անհրաժեշտ է նպաստել պահի հասունացմանը, ինչն այնքան զուսպ եւ ազդեցիկ կերպով այս անգամ արեց Հայոց պետությունը:

Իմացանք նաեւ, ավելին՝ գրեթե շոշափեցինք Թուրքիայի հակազդեցությունը մեր՝ ցեղասպանության ենթարկվածների ժառանգորդներիս եւ ցեղասպանության փաստը ընդունող պետությունների նկատմամբ: Վերջին 80 տարիների ընթացքում ոչ մի անգամ Թուրքիան որպես պետություն, կառավարություն եւ հասարակական կարծիք այսքան տեսանելի, բացասականորեն այսքան ընկալելի չէր եղել մեզ համար: Այս տարի մեկ անգամ եւս առիթ ունեցանք աչքաչքի հանդիպելու մեր հարեւան ոսոխի հետ եւ մեկ անգամ եւս եզրակացնելու՝ Արդարությունն անզոր եւ անճար է, եթե նրան չի ուղեկցում ուժը, ուժեղի ուժը:

Այստեղից՝ նորից նույն, հասարակ, հավերժական եզրակացությունը՝ պետք է լինել ուժեղ: Իսկ ուժը գիտություն է, տնտեսություն է, բանակ է: Ուժը միասնություն է, իսկ ազգային միասնական ուժը՝ պետություն: Ուժե՛ղ պետություն:

Մեր անմեղ նահատակների հիշատակը հարգելու, Արդարությունը վերականգնելու մեր միակ ճանապարհն ուժեղ պետություն ստեղծելու ձգտումն է:

Այս ապրիլի 24-ը մեզ տալիս է այդ գիտակցությունը, փորձառությունը: Մեզ տալիս է այդ իրավունքը:

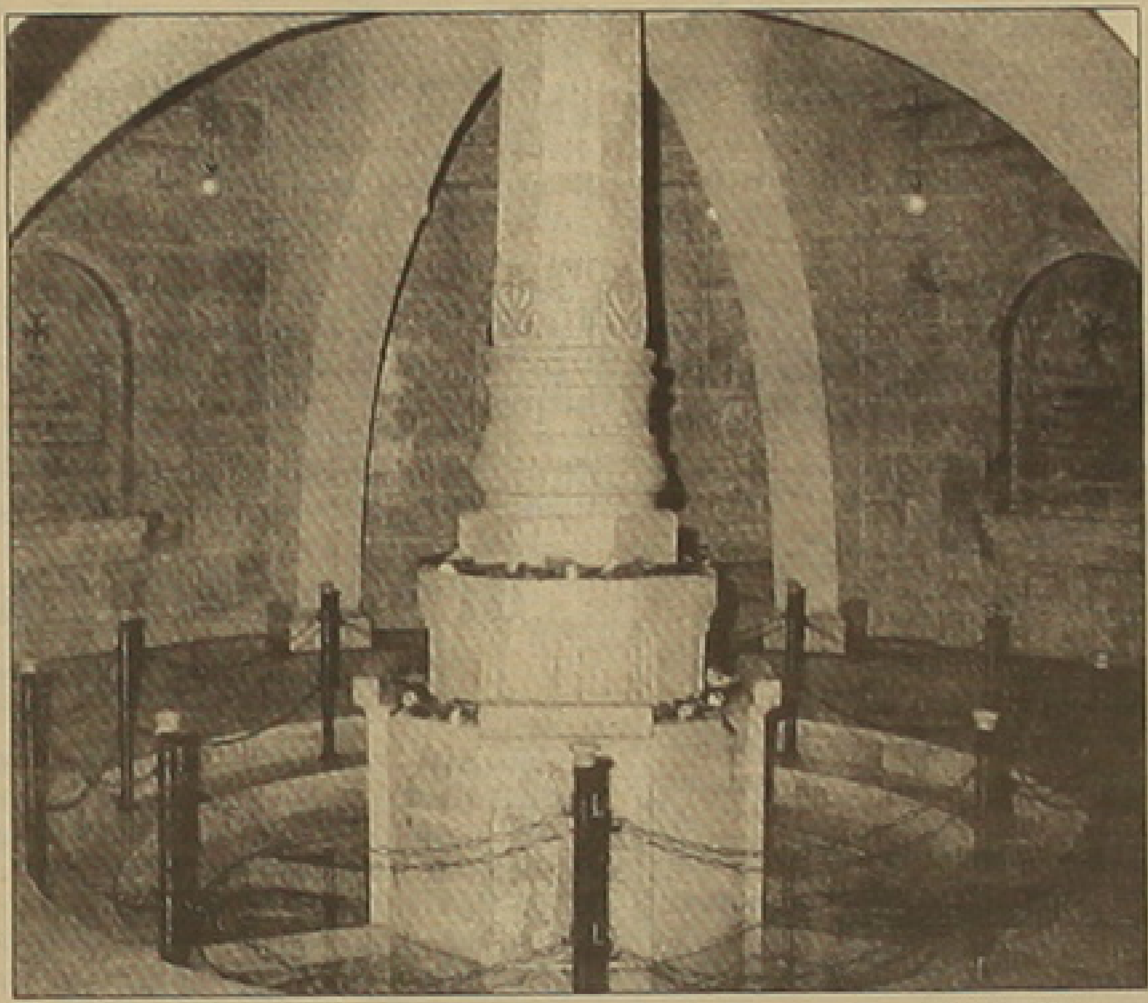

Դեր Զորի (Սիրիա) Ապրիլյան նահատակաց մատուռը, որտեղ այսօր Ամենայն հայոց հայրապետը, Տանն Կիլիկիո կաթողիկոսի հետ հոգեհանգստյան պատարագ կմատուցի Հայոց ցեղասպանության զոհերի հիշատակին:

ՈՒԽՏԱԳՆԱՑՈՒԹՅՈՒՆ

Ամենայն հայոց կաթողիկոսը ուխտի մեկնեց Դեր Զոր

ԷՋՄԻԱԾԻՆ, 23 ԱՊՐԻԼ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Ապրիլի 23-ին Գարեգին Բ Ամենայն հայոց կաթողիկոսը, վերադառնալով Մոսկվայից, նույն օրը ուխտի է մեկնել Դեր Զոր:

Գարեգին Բ կաթողիկոսը Ամենայն Հայոց առաջին հայրապետն է, որ մեկնում է 1915 թ. Հայոց մեծ եղեռնի այս սրբավայրը՝ ծնրադրելու բյուրավոր նահատակների հիշատակի առջեւ:

Դեր Զորում՝ հազարավոր հայերի նահատակության այս վայրում կառուցված է Սբ. Նահատակաց եկեղեցին, որտեղ ապրիլի 24-ին՝ ցեղասպանության զոհերի հիշատակի օրը, Հայոց հայրապետը կմատուցի Սբ. Պատարագ եւ Մեծի Տանն Կիլիկիո Արամ Ա կաթողիկոսի հետ աղոթք կբարձրացնի առ Աստված՝ ի ոգեկոչում 1915 թ. Մեծ եղեռնի բոլոր զոհերի հիշատակի:

Ինչպես հայտնում են Մայր Աթոռի տեղեկատվության համակարգից, մեկնումից առաջ Նորին Սրբությունը աղոթքի է կոչել ամբողջ հայությանը, որոնք իրենց հոգիներում ծարավ ունենալով բյուր նահատակների երազները, կերտում են անկախ պետականություն եւ զորեղ գալիք:

«Այն, ինչ այսօր մենք ենք տալիս մեր հայրենիքին, ավելի թանկ չէ, քան բյուրավոր նահատակների կյանքերը: Մեր այս ուղեւորությամբ կամրջվում են Դեր Զորը եւ Ծիծեռնակաբերդը, միախառնվում են հայ ժողովրդի աղոթքները՝ ի Հայաստան եւ ի սփյուռս աշխարհի», ասել է Նորին Սրբությունը:

Վեհափառ հայրապետի ուխտագնացությունը Դեր Զոր նվիրվում է 1700-ամյա մեծ հոբելյանին: Նորին Սրբությանը ուղեկցում է մեծաթիվ շքախումբ, որի մեջ ընդգրկված են բարձրաստիճան հոգեւորականներ, պետական պաշտոնատար անձինք, արվեստի եւ մշակույթի գործիչներ:

Վեհափառ հայրապետը Մայր աթոռ կվերադառնա ապրիլի 25-ին:

ՄՈՍԿՎԱ

1700-ամյակին նվիրված ճոխ համերգ Կրեմլում

ԼՈՒՍԻԿ ՂՈՒԿԱՍՅԱՆ
Մոսկվա

Կրեմլում տեղի ունեցավ Հայաստանում քրիստոնեությունը պետական կրոն հռչակելու 1700-ամյակին նվիրված ճոխ համերգ, որի ծրագիրը կազմել էր Գյուլնազ Սոսնիկովան: Դա «Ռուսաստանի հայերի միության» առաջին միջոցառումը չէր, բայց այդքան մեծ մասշտաբների առաջին միջոցառումն էր: Շուտով կլրանա կազմակերպության մեկ տարին, եւ կարելի է նրան շնորհավորել հաջող «մկրտության» առթիվ:

Այն փաստը, որ սպասումներին հակառակ նախագահ Պուտինը ներկա չի լինի Կրեմլում, պարզ դարձավ արդեն Կուտաֆյան աշտարակի մատույցներում, որտեղով հրավիրյալները կարողանում էին անցնել բավական ազատ ռեժիմով: Բայց դա չնսեմացրեց համերգի պատճառած բերկրանքը: Բացի դրանից, դահլիճում անհամեմատ շատ հանդիսականներ կային, քան կարող էին լինել, եթե ներկա գտնվեր պետության ղեկավարը (այդ դեպքում Կրեմլի պալատը մասամբ զբաղեցրած կլինեին հատուկ ծառայությունների աշխատակիցները): Հոգեւոր երկու պետերին՝ Ալեքսի Բ պատրիարքին եւ Գարեգին Բ Ամենայն հայոց կաթողիկոսին անձամբ տեսնել եւ Հայաստանի պետական անսամբլի ելույթները ըմբոշխնել ցանկացողների թիվը չափազանց մեծ էր: Ներկաներին հետաքրքրում էին նաեւ մաեստրո Հովհ. Չեքիջյանի գլխավորած պետական ակադեմիական երգչախմբի, Ռուսաստանի մանկական կոլեկտիվների պետական կամերային երգչախմբի եւ մյուսների ելույթները: 6 հազարանոց դահլիճում իրականում ավելի շատ հանդիսականներ կային: Տոմսերը բաշխվել էին աննախադեպ խստության մթնոլորտում, նույնիսկ Ռուսաստանում ՀՀ դեսպանին բաժին էր ընկել ընդամենը 1 անձի հրավիրատոմս: Կազմակերպիչների՝ «Ռուսաստանի հայերի միության» աշխատակիցների համար առավել վիրավորական եւ զարմանալի էր տեսնել մուտքի մոտ կանգնած երիտասարդ սպեկուլյանտներին, որոնք տոմսեր էին առաջարկում 1000 ռուբլու (մոտ 35 դոլարի) դիմաց:

Տես ➧ էջ 4

ՄԱՅԻՍԻՆ

ԼՂ հակամարտությունը քննարկման նյութ ԳԴՀ-ում

Մայիսի 2-4-ը Հանովերին մերձակա Լոկումում քաղաքի Ավետարանչական ակադեմիայում կկայանա Լեռնային Ղարաբաղի հակամարտությանը նվիրված կոնֆերանս: Եռօրյա կոնֆերանսին որպես բանախոս մասնակցում են հայտնի քաղաքական դեմքեր ինչպես ԵԱՀԿ-ից ու տարբեր միջազգային կազմակերպություններից, այնպես էլ համալսարանական գիտնականներ, լրագրողներ ԱՄՆ-ից, Մեծ Բրիտանիայից, Գերմանիայից, Բելգիայից, Ռուսաստանից, Վրաստանից, Ադրբեջանից, Հայաստանից, Լեռնային Ղարաբաղից: Նշենք նրանցից մի քանիսի անունները՝ Քերի Քավանո, Նիկոլայ Գրիբկով, Վլադիմիր Կազիմիրով, Դիտրիխ Շպեռլինգ, Այազ Հասանով: Ելույթ կունենան Երեւանից Սուրեն Զոլյանը, Ստեփանակերտից՝ Ալբերտ Ոսկանյանը եւ Արմինե Ալեքսանյանը (ԼՂՀ արտգործնախարարություն): Կոնֆերանսի աշխատանքային լեզուն անգլերենն է, նյութը բաժանված է 5 մասի եւ վերնագրված է՝ «Հակամարտության դինամիկան կովկասյան տարածաշրջանում», «Հակամարտության ընդհանուր պատճառները եւ քարացումը. ենթաշրջանային հեռանկար (A Subregional Perspective)», «Լեռնային Ղարաբաղի հակամարտությունը. միջազգային դիվանագիտությունը», «Աջակցություն քաղաքացիական հասարակությանը եւ երկխոսությանը. Track 2 դիվանագիտության դերը», «Հնարավոր խաղաղության համաձայնության տարրերը»: Կոնֆերանսը նպատակահարմար է գտել ութ փոքր խմբերով աշխատանքը, ելույթներին կհետեւի բանավեճ-քննարկում:

Անահիտ Հովսեփյան
Գերմանիա

ՀԱՄԱՌՈՏ

Ցեղասպանությունը ճանաչած 17-րդ նահանգը Միչիգանն է

ԵՐԵՎԱՆ, 23 ԱՊՐԻԼ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Միչիգանի նահանգի սենատը Ապրիլի 24-ը հայտարարել է «1915-1923 թթ. հայերի ցեղասպանության հիշատակի օր»: Այսպիսով, ԱՄՆ 50 նահանգներից 17-ը ընդունել են հայերի ցեղասպանությունը: «Turkish Daily News»-ը տեղեկացնում է, որ նախագիծը Միչիգանի սենատ է ներկայացրել պատգամավոր Մարկ Շուլմանը: «Ցեղասպանության մերժումը վիրավորում է նրանց, ովքեր դեռ ողջ են»,–ասել է ամերիկացի օրենսդիրը: Միչիգանի Հայ ազգային կոմիտեի նախագահ Հարի Բերբերյանը հայտարարություն է արել, ուր երախտագիտություն է հայտնել Ներկայացուցիչների պալատի անդամներին՝ բանաձեւն ընդունելու համար: «Turkish Daily News»-ը հաղորդել է, որ Միչիգանի սենատից առաջ հայերի ցեղասպանությունն ընդունել են ԱՄՆ Մասաչուսեթս, Մեյն, Նյու Հեմփշիր, Նյու Ջերսի, Նյու Մեքսիկո, Նու Յորք, Փենսիլվանիա, Ռոուդ Այլենդ, Հարավային Կարոլինա, Վիրջինիա, Վիսկոնսին, Մերիլենդ, Ալյասկա, Կալիֆոռնիա, Ջորջիա, Իլինոյս նահանգները:

Մեկնարկեց Եվրախորհրդի գարնանային նստաշրջանը Հայաստանի մասնակցությամբ

Երեկ Ստրասբուրգում մեկնարկեց Եվրախորհրդի խորհրդարանական գարնանային նստաշրջանը, որին որպես ԵԽ 42-րդ անդամ մասնակցում է նաեւ Հայաստանը չորս մանդատով: Խորհրդարանական այդ տեղերը կզբաղեցնեն ԱԺ «Ժողովրդական պատգամավոր» խումբը ներկայացնող արտաքին հարաբերությունների հանձնաժողովի նախագահ Հովհաննես Հովհաննիսյանը, ՀՅԴ խմբակցության անդամ, նույն հանձնաժողովի փոխնախագահ Արմեն Ռուստամյանը, ՀԺԿ-ից պատգամավոր, արտաքին հարաբերությունների հանձնաժողովի անդամ Աշոտ Գալոյանն ու ՀԿԿ-ից պատգամավոր, գիտության, կրթության ու մշակույթի հանձնաժողովի անդամ Յուրի Մանուկյանը: Հայաստանը, որ 1996-ից ԵԽ-ում ներկայացված էր հրավիրյալի կարգավիճակով, այս տարվա հունվարի 17-ին դարձավ այդ կառույցի լիիրավ անդամ՝ ստանձնելով օրենսդրական ոլորտի համակարգային փոփոխություններ մեկից երեք տարի տատանվող ժամկետում:

Թերթերը գրում են Ալիեւի առողջական վիճակի կտրուկ վատացման մասին

ԲԱՔՈՒ, 23 ԱՊՐԻԼ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: ԱՄՆ-ից նախագահ Հեյդար Ալիեւի վերադառնալուց հետո նրա առողջական վիճակի կտրուկ վատթարացման մասին «Միլեթին սեսի» լրագրի հաղորդումը չի հաստատվել հանրապետության առողջապահության նախարարությունում: Երկու օր առաջ լրագիրը իր վերջին համարում պատմել էր, թե համապատասխան ծառայությունները շտապ կարգով ձեռնամուխ են եղել դեպի Թուրքիա օդային միջանցքի ստեղծմանը նախագահական օդանավի համար: Բայց երբ տեղիս բժիշկները հանգել են այն եզրակացության, որ նախագահի առողջական վիճակը երկյուղ չի հարուցում, ուղեւորությունը հետաձգվել է:

Միեւնույն ժամանակ լրագիրը հաղորդում է, որ Բաքու են ժամանել մի խումբ թուրք բժիշկներ:

«Ենի Մուսավաթ» լրագրի թղթակիցը, որը փորձել էր հավաստի տեղեկություն ստանալ այդ բոլոր փաստերի վերաբերյալ, իր հարցերին ոչ մի պատասխան չէր ստացել, այսօր հաղորդել է լրագիրը:

«ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ 27»

Ն. Հունանյանը որոշել է մեղադրական եզրակացությանն անդրադառնալ էջ առ էջ

Ըստ որոշ փորձառու իրավաբանների, ամբաստանյալ Նաիրի Հունանյանը դատարանում ցուցմունքներ կտա ավելի քան 1,5 ամիս, ավելի լավատեսները կարծում են մեկ ամսից ավելի չի տեւի: Բայց դա ամբողջը չէ, քանի որ Ն. Հունանյանի ցուցմունքների ժամանակ մյուս ամբաստանյալները դահլիճ չեն բերվում, ցուցմունքներն ամբողջությամբ մեկ անգամ էլ ընթերցվելու են նրանց ներկայությամբ: Այնպես որ, մենք բոլորս, ինչպես նաեւ տուժողների ներկայացուցիչները պետք է զինվենք համբերությամբ: Վերջիններս ամեն օր դահլիճ են մտնում այն ակնկալիքով, որ գուցե հերթը հասնի բուն մեղադրանքին եւ օրվա կեսին հուսալքված հեռանում են, որովհետեւ ամբաստանյալը որոշել է մեղադրական եզրակացությանն անդրադառնալ էջ առ էջ:

Ն. Հունանյանը դատաքննական ցուցմունքներում առաջնորդվում է նախաքննությունը հերքելով եւ լրացնելով, ըստ այդմ նրա համար ոչինչ ավելորդ չէ: Ապրիլի 23-ի դատական նիստում նա բացատրություններ տվեց Եգիպտոսում կառուցած իրենց երկհարկանի տան մասին, նշելով, որ գումարները վաստակել էին իրենց բնակարանը հանգստացողներին վարձով տալով: Տունը կառուցել են երեք եղբայրներով, ոչ ոքի ոչինչ չեն վճարել: Եգիպտոսում, ամբաստանյալի ասելով, երեք ուղղությամբ է աշխատել՝ կիրակնօրյա հայկական դպրոցում, համայնքի հոգեւոր վարչության եւ քահանայի միջեւ կապ էր պահպանում: Զուգահեռ զբաղվում էր պատմականորեն հայերին պատկանող շենքերը, շինությունները եւ տարածքները համայնքին վերադարձնելու խնդրով: Ամբաստանյալը ներկայացրեց համայնքին մատուցած իր բազմաթիվ ծառայությունները, որոնք առնչվում են այս կամ այն անձի հետ եւ տեղ են գտել մեղադրական եզրակացությունում: Հիշատակված պատմություններից մեկն առնչվում էր Ղրիմի ԳԽ-ի փոխնախագահ Անուշավան Դանիելյանին (ներկայիս ԼՂՀ վարչապետ), որը նախաքննական ցուցմունքներում հայտնել է, թե Ն. Հունանյանին չի ճանաչել:

Եգիպտոսում 4 տարի ապրելուց հետո վաճառել է տունը եւ վերադարձել Հայաստան: «Հայաստանում ես, իրոք, շատ բան փոխված տեսա եւ ամենացայտուն փոփոխությունն այն էր, որ երկրի փոխարեն ստեղծվել էր 30 հազար քառակուսի կիլոմետրանոց բազար, երկիրը վերածվել էր միջնադարյան ասիական որջի», իր տպավորությունների մասին պատմեց ամբաստանյալը: Ուսանողական ընկերներին առաջարկել է միասին նշել ուսանողական շարժման 10-րդ տարելիցը, որը տեղի է ունեցել ԵՊՀ-ի բանասիրական ֆակուլտետում: «Հիմնական բանախոսը ես էի, իմ ելույթում անդրադառնալով 1992-98 թթ. ՀՀ իշխանությունների ազգակործան քաղաքականությանը, այն որակեցի ցեղասպանություն՝ ուղղված հայ ժողովրդի դեմ եւ բառացիորեն Վազգեն Սարգսյանին ասել եմ հետեւյալը՝ այդ ամենը պետք է կրկնվի», հայտնեց ամբաստանյալը, շեշտելով, որ դա հրապարակային զգուշացում էր: Ն. Հունանյանն ավելացրեց, որ այդ ելույթի տեքստը պարզորոշ պատկերացում կտա իր հայացքների մասին, եւ որ դրանք հետագայում էլ չեն փոխվել:

Սույն միջոցառումից հետո ցանկացել է քաղաքական կազմակերպություն հիմնել ուսանողական շարժման մասնակից ընկերների հետ համատեղ, սակայն ՀՀ նախագահի հրաժարականը եւ նշանակված ընտրությունները սպասումի մթնոլորտ են ստեղծել: «Մեծամասնությունը եկավ այն եզրակացության, որ պետք է սպասել նախագահական ընտրության ելքին: Բոլորի կողմից մի մտավախություն կար՝ ի՞նչ իմաստ ունի քաղաքական կազմակերպություն ստեղծել մի միջավայրում, ուր քաղաքակիրթ պայքարի ձեւերն ըստ էության չեն գործում», նշեց ամբաստանյալը:

Հերքելով մեղադրական եզրակացության մեջ տեղ գտած այն միտքը, թե իր ծառայություններն է առաջարկել Կ. Դեմիրճյանի նախընտրական շտաբին, հայտնեց, որ իր նախկին ծանոթներն էին առաջարկում քվեարկել նրա օգտին եւ աշխատանք տանել նրա համար: Ինքը քվեարկեց նախագահության թեկնածու Յուրի Մկրտչյանի օգտին: Բացի այդ, հանդիպել է իր նախկին ծանոթ Հմայակ Հովհաննիսյանին, որը Կ. Դեմիրճյանի շտաբում էր, նրանից հետաքրքրվել է թեկնածուի նախընտրական ծրագրով եւ զարմացել, թե ինչ կապ ունի Հ. Հովհաննիսյանը Կ. Դեմիրճյանի հետ: Որոշ ժամանակ անց, ամբաստանյալի ասելով, նախկին դաշնակցական Հմայակ Հովհաննիսյանն իրեն առաջարկել է անդամակցել ՀԺԿ-ին, որի ստեղծման աշխատանքներով էր զբաղված: Ինքը մերժել է, քանի որ Դաշնակցությունն է համարել հայ իրականության ամենահզոր կազմակերպություն՝ իր հստակ ազգային եւ խորհրդարանական ծրագրերով, հետո համոզվելով, որ կուսակցության գործունեությունն ու ծրագիրը վաղուց իրար հետ առնչություն չունեն, որոշել է որեւէ կուսակցության չանդամակցել: Քանի որ ասվածը հատուկ է բոլոր կուսակցություններին:

Վերադառնալով 98 թ. նախագահական ընտրություններին, ամբաստանյալը հայտնեց, որ Կ. Դեմիրճյանի նախընտրական շտաբում խոսք էր գնում իրենց թեկնածուի 70-75 տոկոս հավաքած ձայների մասին. «Ասվում էր, որ Կ. Դեմիրճյանին ուղղված սպառնալիքներ եղան Վազգեն Սարգսյանի կողմից ընդհուպ ընտանիքի հետ հաշվեհարդար տեսնելը»: Դարձյալ հղում անելով մեղադրական եզրակացությանը՝ Ն. Հունանյանն անհասկանալի համարեց, թե ինչպես է գրվել, որ 97 թ. ինքը եղբոր հետ Թուրքիայում է եղել, երբ փաստաթղթերն այլ բան են ասում, իսկ եղբայրը 98 թ.-ին է Եգիպտոսից վերադարձել: Ասաց, որ առաջին անգամ Թուրքիա են մեկնել 98-ին, զուտ գործարարական նպատակով: Ցանկություն ունեին տեքստիլ ճյուղով զբաղվողների հետ կապեր ստեղծել, շապիկի պատվերներ են տվել, քանի որ Հայաստանում չեն համաձայնել՝ տարեկան 600 հազար շապիկի պատվերը փոքր գործարք համարելով: Ստամբուլում մնացել են մեկ շաբաթ:

Ամբաստանյալը հաստատեց նաեւ, որ 97 թ. հանդիպել է ՀՀ նախկին նախագահի մամուլի խոսնակ Լեւոն Զուրաբյանին, որտեղ նա Լեւոն Տեր-Պետրոսյանին փոխանցի պետական ապարատում աշխատանքի անցնելու իր պատրաստակամության մասին: Իր ասելով, առաջարկել են աշխատել «ՀՀ» օրաթերթում կամ «Արմենպրես» գործակալությունում, բայց իշխանափոխության ընթացքը տեսնելով այլեւս չի գնացել:

ՍԱՌԱ ՊԵՏՐՈՍՅԱՆ

ՀԱՅՈՑ ՑԵՂԱՍՊԱՆՈՒԹՅՈՒՆ

Նահատակների ոգեկոչման արարողությունների շարք Իտալիայում

ԵՐԵՎԱՆ, 23 ԱՊՐԻԼ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Իտալիայում Հայոց ցեղասպանության նահատակների ոգեկոչման արարողությունների շարքն սկսվեց ապրիլի 22-ին, Վենետիկի Ս. Ղազար կղզում:

Ինչպես Արմենպրեսին հայտնեցին ԱԳՆ հասարակայնության հետ հարաբերությունների վարչությունից, Մխիթարյան միաբանության մայրավանքում մատուցվող Հայոց նահատակների հիշատակին նվիրված Սուրբ Պատարագն ուղիղ եթեր էր հեռարձակվում իտալական ՌԱԻ-1 պետական հեռուստաալիքով, իսկ եվրովիժն-ի միջոցով այն հնարավորություն ուներ դիտելու գրեթե ողջ աշխարհը: Միջոցառմանը ներկա էր Իտալիայում ՀՀ դեսպան Գագիկ Բաղդասարյանը:

Ս. Ղազարի պատարագն առաջինն էր ապրիլի 24-ին նվիրված Իտալիայում կազմակերպվող միջոցառումների շարքում: Ապրիլի 24-ին Միլանի «Սուրբ Քառասուն մանկունք» եւ Հռոմի «Սուրբ Նիկողայոս» հայկական եկեղեցիներում կմատուցվեն պատարագներ, որոնք կավարտվեն խաղաղ ցույցերով եւ ցեղասպանության նահատակների հիշատակը հավերժացնող խաչքարերի առջեւ հոգեհանգստի արարողություններով: Բացի այդ, Հռոմում թուրքական դեսպանության առջեւ սպասվում է Հայոց ցեղասպանության ճանաչման պահանջով «Հյուսիսային դաշինք» կուսակցության կողմից կազմակերպվող լռելյայն ցույց:

Նույն օրը Հովհաննես-Պողոս II պապը կընթերցի 1915 թ. նահատակված Մարդինի հայ կաթողիկե արքեպիսկոպոս Իգնատիոս Մալոյանին երանելի հայտարարող իր դեկրետը, որով սկսվում է նրա սրբացման գործընթացը: Հայոց ցեղասպանությունը կհիշատակվի այդ օրը իտալական մի շարք եկեղեցիներում՝ իրենց ժամերգությունների ընթացքում:

Երուսաղեմի հայերը նշում են Եղեռնի 86-րդ տարելիցը

Երուսաղեմի Հայ դատի ազգային հանձնախումբը հաղորդում է, որ իր եւ Հայ դատի միացյալ հանձնախմբերի ջանքերով նախատեսված են Եղեռնի 86-րդ տարելիցին նվիրված միջոցառումներ, որոնց թվում են լինելու հուշերեկոներն ու հարգանքի երթերը:

Այսպես, երեկ, ապրիլի 23-ին Ջաֆֆայի Սբ. Նիկողոս հայկական եկեղեցում հոգեհանգստյան պատարագ է տեղի ունեցել երեկոյան ժամը վեցին՝ նվիրված մեկուկես միլիոն հայ նահատակների հիշատակին: Այնուհետեւ ժամը 7-ին եկեղեցու հրապարակում հիշատակի հատուկ հանդիսությանը ներկա են եղել իսրայելցի բարձրաստիճան քաղաքական գործիչներ: Երեկոյան ժամը 8-ին հարգանքի երթ է կազմակերպվել Ռաբինի հրապարակում:

Այսօր, ապրիլի 24-ին, ըստ հաղորդագրության, առավոտյան ժամը 9:30-ին Սուրբ պատարագ է մատուցվելու միաժամանակ եւ Սբ. Հովհաննես հայկական մայր տաճարում եւ հայկական կաթոլիկական եկեղեցում: Մայր տաճարի պատարագին հետեւելու է հոգեհանգստյան պաշտոնը, որին նախագահելու է պատրիարք Թորգոմ արք. Մանուկյանը, իսկ կաթոլիկ եկեղեցու հոգեհանգստյան պաշտոնին նախագահելու է վերապատվելի Անդրեաս Բեդողյանը:

Սբ. Հովհաննես մայր տաճարում հավաքված հավատացյալները շարժվելու են դեպի Ավարայրի ճակատամարտի զոհերի հիշատակը հավերժացնող հուշակոթողը, որը գտնվում է հայկական գերեզմանատանը: Ժամը 12:00-ին նախատեսված է լռելյայն ցույց Ջաֆֆա դարպասի մոտ, որտեղից հավաքվածները ուղղվելու են հայկական թաղամաս: Երեկոյան ժամը 7:30-ին հուշերեկո է տեղի ունենալու հայկական ճեմարանում՝ առաջնորդությամբ պատրիարք Թորգոմ արք. Մանուկյանի:

Հ. Ծ.

Պյատիգորսկի քաղաքապետը ապրիլի 24-ի կապակցությամբ դիմել է քաղաքի բնակիչներին

ՊՅԱՏԻԳՈՐՍԿ, 23 ԱՊՐԻԼ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Պյատիգորսկ քաղաքի (Ռուսաստանի Ստավրոպոլի երկրամաս) քաղաքապետ Յուրի Վասիլեւը պաշտոնական ուղերձով դիմել է Պյատիգորսկի բնակիչներին: «Պյատիգորսկայա պրավդա» թերթի ապրիլի 21-ի համարում տպագրված այդ ուղերձում ասվում է. «Այս օրերին նշվում է 20-րդ դարասկզբին հայ ժողովրդի նկատմամբ Օսմանյան Թուրքիայում իրականացված ցեղասպանության հերթական տարելիցը: Քաղաքում ապրող մեծաքանակ հայ համայնքում համաերկրացի հայերի մեծամասնությունը այդ ահավոր հանցագործության, մի ամբողջ ազգի դեմ կատարված ցեղասպանության զոհերի հետնորդներն են: Բազմազգ Պյատիգորսկը չի մոռացել այդ ողբերգությունը եւ միահամուռ որոնում է խաղաղության եւ համաձայնության ուղիներ: Իմաստնացած անցյալի դառը փորձից՝ այսօր մենք պետք է միավորենք ջանքերը Կովկասի ժողովուրդների փոխըմբռնման, բարեկամության եւ համագործակցության ավանդույթների պահպանման, շարունակման եւ բազմապատկման համար: Թող խաղաղություն եւ բարօրություն տիրեն պյատիգորսկցիների ամեն մի տանը»:

Ալի Էրթեմ. Թուրքիայի ուրացումը չի կարելի արդարացնել

ԵՐԵՎԱՆ, 23 ԱՊՐԻԼ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Գերմանաբնակ թուրք գիտնական, «Միություն ընդդեմ ցեղասպանության» կազմակերպության անդամ Ալի Էրթեմը Երեւանում հայ լրագրողների հետ զրույցում հայտարարեց, որ «Թուրքիայի կողմից Հայոց ցեղասպանության ուրացումը չի կարելի արդարացնել՝ արեւը ցեխով չես ծածկի»:

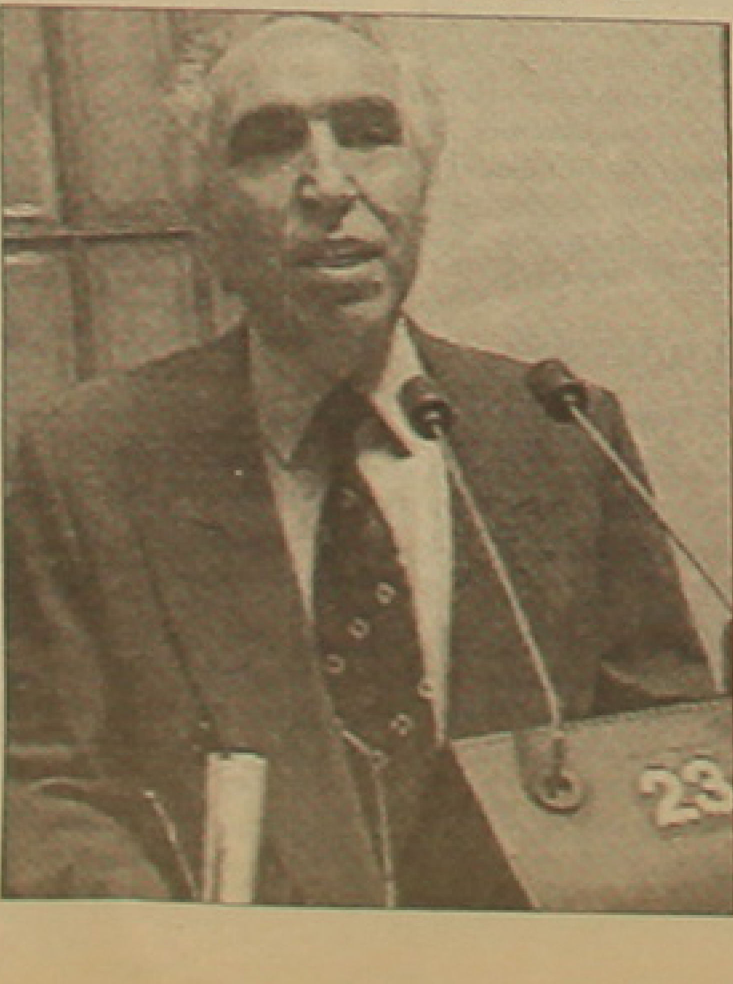

Ալի Էրթեմը հայտնեց, որ 1998 թ. ստեղծված իրենց կազմակերպության առաքելությունն է «շրջափակել նրանց, ովքեր ուրանում են հայերի ցեղասպանությունը», քանի որ հարցը միայն հայերինը չէ, այլ նաեւ թուրքերինը, եւ «մենք ուզում ենք, որ մարդկության դեմ գործված հանցագործությունը դատապարտվի»: Նա նշեց, որ Հայոց ցեղասպանության ճանաչման ուղղությամբ բացի իրենց կազմակերպությունից Գերմանիայում գործում է եւս մեկ կազմակերպություն՝ Մարդու իրավունքների թուրք-գերմանական միությունը, որի անդամներից Դողան Աքանլըն առաջին թուրքն է, որ գրել է վեպ Հայոց ցեղասպանության մասին՝ «Արհավիրքի օրվա դատախազները» վերնագրով:

Ալի Էրթեմը տեղեկացրեց, որ իրենց կազմակերպության անդամների ջանքերով ստորագրահավաք է կատարվում Գերմանիայի խորհրդարանի պատգամավորների շրջանում՝ Հայոց ցեղասպանության հարցը Բունդեսթագում քննարկման առարկա դարձնելու համար: Ըստ նրա, առայժմ պակասում է 33 ստորագրություն, որոնք առաջիկա 6 ամիսների ընթացքում կհավաքվեն եւ հարցը կդրվի քննարկման:

Թուրք գործիչը նշեց, որ Թուրքիայի կենտրոնական թերթերը մի քանի անգամ սպառնալիքներ են հնչեցրել իր հասցեին, «Հյուրիեթ»-ն իրեն անվանել է «թուրքական սեւագրություն», սակայն դա նրան չի խանգարել շարունակել գործունեությունը: Նա նաեւ տեղեկացրեց, որ իրենց միությունը անդամներ ունի Թուրքիայում, սակայն նրանց անունները հրապարակելը նպատակահարմար չհամարեց:

«ԱԶԳ» ՕՐԱԹԵՐԹ
Հրատարակութեան ԺԱ տարի
Հիմնադիր եւ հրատարակիչ
«ԱԶԳ ՕՐԱԹԵՐԹ» ՍՊԸ
Երեւան 375010, Հանրապետութեան 47
Ֆաքս: 374-1-562863
e-mail: azg2@arminco.com
www.azg.am
Գլխաւոր խմբագիր
ՅԱԿՈԲ ԱՒԵՏԻՔԵԱՆ / հեռ. 521635
Խմբագիր
ՊԱՐՈՅՐ ՅԱԿՈԲԵԱՆ / հեռ. 529221
Տնօրէն
ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ ԱՌԱՔԵԼԵԱՆ / հեռ. 529353
Համակարգ. ծառայութիւն
/ հեռ. 582483
Շուրջօրյա լրահավաք ծառայութիւն
/ հեռ. 529353
Apple Macintosh
համակարգչային շարուածքը
«Ազգ» թերթի
Յղումը «Ազգին» պարտադիր է
Նիւթերը չեն գրախօսւում ու չեն վերադարձւում
«AZG» DAILY NEWSPAPER
Editor-in-chief
H. AVEDIKIAN / phone: 521635
47 Hanrapetoutian st.
Yerevan, Armenia, 375010

Ընթացիկ

Վստահ կարելի է ասել, որ ապրիլի 21-ին վերջնականապես կաղապարվեց Հայաստանի ԲԷՑ-երի դատավճիռը, որոնց խայխայված լարերի վրա իրենց պոպուլիստական սերենադները ժողովրդի համար երգեցին Արշակ Սադոյանը, Արամ Սարգսյանը եւ այլ ակտիվիստներ։ ԲԷՑ-երի սեփականաշնորհման երկարյա ոդիսականի ողջ ընթացքում այս ուժերը չբարեհաճեցին իրենց «շատ սիրելի» ժողովրդին բացատրել, որ եթե իրենք ցանցերը սեփականաշնորհել չեն ուզում, ապա ինչպես են պատկերացնում համակարգում տիրող կոռուպցիան, 30 մլն դոլարի հասնող գերկորուստները, մաշված սարքավորումները վերացրող։ Եվ ոչ այն պատճառով, որ այս տարվա բյուջեում վաճառքից ակնկալվող կոնկրետ գումարներ կային, որոնք պարզապես ենթակա են տապալման։ Այլ որ երկու տարի անց պարզապես ստիպված ենք լինելու նույն այդ ընկերություններին (ռուսական թե ամերիկյան, որ այնքան շահարկումների թեման դարձավ) խնդրելու, որ «գոնե մետաղի ջարդոնի տեղ գնեն մեր ցանցերը։ Եվ եթե սակագները հանկարծ սկսեն բարձրանալ, կորչող գումարները ետ բերելու տրամաբանությամբ, նույն այդ շրջանակները, թերեւս ողջ կոկորդով սկսեն բղավել, թե պետությունն իրավունք չուներ բարձրացնելու էլեկտրաէներգիայի գները առանց հիշելու հարցի կանաշնորհման հետեւողական քաղաքականություն։ «Միասնություն» խմբակցության ղեկավար Գալուստ Սահակյանի եւ ԱԺ ֆինանսավարկային, բյուջետային եւ տնտեսական հարցերով մշտական հանձնաժողովի նախագահ Գագիկ Մինասյանի խոսքերով՝ սեփականաշնորհումը նոր փուլ է մտնում։ Մրցույթը, որը կայացավ արդեն ընդունված օրենքով, դադարում է գոյություն ունենալուց։ Դա նշանակում է, որ օրենքն այլեւս կորցնում է ուժը, իսկ նոր մրցույթ հայտարարելու համար կամ նոր օրենք պետք է ընդունվի, կամ ԲԷՑ-երի սեփականաշնորհման մայր օրենքով խնդրի լուծումը դրվելու է կառավարության վրա։ րաբերում է այն հայտնի չորս ընկերություններին, որոնցից երկուսը մրցույթին մասնակցելուց հրաժարվեցին հենց սկզբից, երկուսը՝ ապրիլի 21-ին հայտ չներկայացրին։ Սեփականաշնորհման մայր օրենքի 14-րդ հոդվածով նշվում է, որ մրցույթին հայտ չներկայացնելու դեպքում կառավարությունը որոշում է կայացնում մրցույթի շարունակության մասին։ Եթե այլ օրենք չլինի, կառավարությունը փաստորեն կառաջնորդվի մայր օրենքով եւ 60 օրվա ընթացքում նոր մրցույթ կհայտարարի»։ Կարճ ասած, ամեն ինչ սկսում ենք սկզբից. նոր շահարկումներ, օրենքի ընդունման կամ չընդունման համար մղվող պայքար, անկայունություն երկրում,

Կատվի խաղը մկան մահն է

Իշխանություն-ընդդիմություն խաղերում կործանվում են բաշխիչ ցանցերը

նելու եւ նորացնելու ուղիները։ Ոչ մի անգամ, լինի հանրահավաքներում, խորհրդարանական բարձր ամբիոնից, բազմաթիվ ասուլիսների ընթացքում, թե պարբերաբար հրավիրվող կլոր սեղաններին չպարզեցին, թե ինչ ասել է «սեփականաշնորհումն այլ կերպ իրականացնել», որի մասին անընդհատ վանկարկում էին որոշ ՀԺԿ-ականներ։

Իսկ իշխանությունները, որոնք դարձել են վերը հիշատակվածների քավության նոխազը, ի վիճակի չեղան հերքելու այն կարծիքները, համաձայն որոնց պետությունը ցանցերը վաճառում է, որովհետեւ չի կարողանում դրանք վերահսկել։ Իշխանությունները չեն բացատրում նաեւ (եւ հնարավոր էլ չէ բացատրել), թե ինչպես կարող է հանրապետության վարչապետը հայտարարել, թե որոշ էլցանցերում իր անմիջական միջնորդությամբ նշանակված մարդիկ են աշխատում։

Եվ երկու կողմերի անմիջական մասնակցությամբ էլ այսօր ցանցերը կորցնելու իրական վտանգի առջեւ կանգնեցինք։ Միակ պոտենցիալ գնորդը հրաժարվեց հայտ ներկայացնելուց, դրանով փակելով մրցույթի այս փուլը եւ առժամանակ երկարացնելով ցանցերի քայքայումը։

Որ սեփականաշնորհումն այլընտրանք չուներ, կասկած լինել չէր կա-

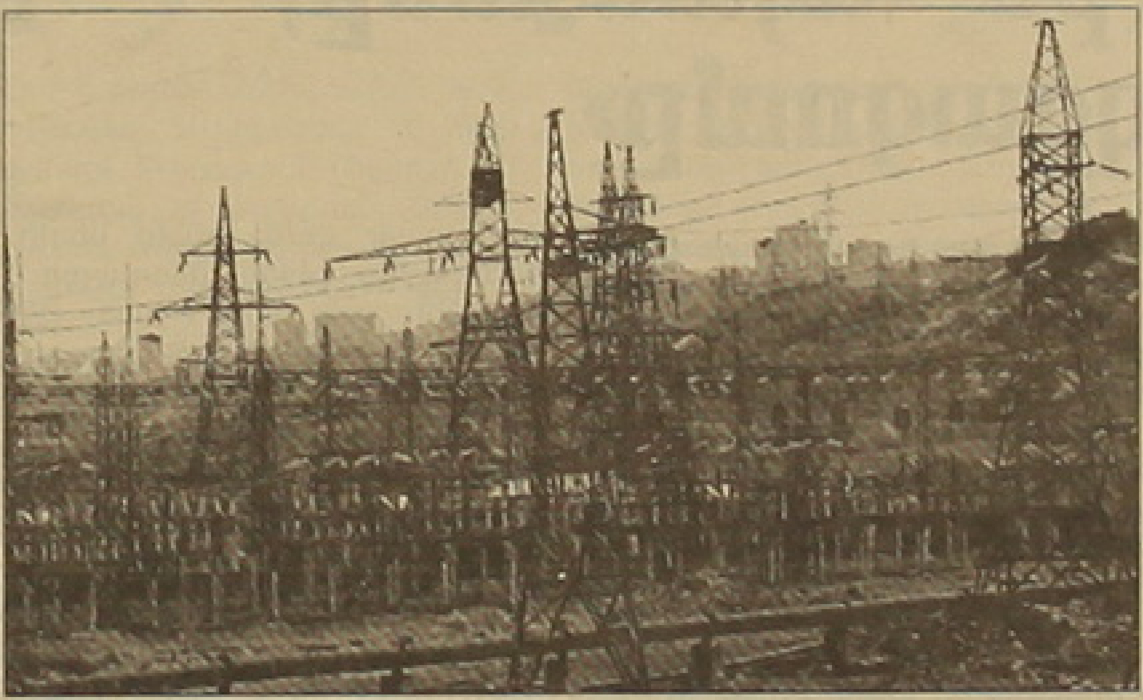

նախապատմությունը։ Իշխանության եւ ընդդիմության արածն այն էր, որ որոշ ժամանակ անց, երբ դարձյալ սեղանին դրվի ցանցերի սեփականաշնորհումը նոր մրցույթով, կամք թելադրելու իրավունք պարզապես չենք ունենալու։ Որքան էլ պետությունը նույն պայմաններն առաջարկի, հայտ ներկայացրած ընկերությունները, եթե անգամ գնեն, իրենց նախապայմաններն են դնելու իրենց համար գնով, որը, ինչ խոսք, ներկայի հետ համեմատել չի լինելու։

Ամեն դեպքում եւ կառավարությունը, եւ քաղաքական մեծամասնությունը տանում են ցանցերի սեփա-

Գագիկ Մինասյան. «Ես կարծում եմ, որ կառավարությունը եւ ԱԺ-ն սկզբունքային հարթության վրա ցանցերի սեփականաշնորհումը համարում են ճիշտ ուղի, իսկ մենք կգտնենք սեփականաշնորհման առավել ճիշտ ձեւը»։ Թե ինչպիսին կլինի այդ նոր ձեւ կոչվածը, ոչինչ չի ասվում։ «Այս օրենքում կան ձեւակերպումներ, որոնցով մրցույթն ավարտվելուց հետո օրենքը չի գործում, այնտեղ մեկնաբանված է մրցույթ տերմինը, որը նշանակում է կառավարության որոշած կարգով նախաորակում անցած ընկերությունների միջեւ մրցույթի իրականացում։ Այսինքն՝ դա վե-

ՀՀԿ-ՀԺԿ նոր բախում, նոր ընկերություններ, նոր շահեր եւ այլն։

Ավելորդ չէ ասել, որ վտանգված է նաեւ այս տարվա բյուջեն, որով հստակ ծախսեր էին նախատեսված։ Կառավարությունը կարծում է (անհասկանալի է՝ ինչ հիմնավորմամբ), որ հնարավոր կլինի այս տարվա ընթացքում ԲԷՑ-երը սեփականաշնորհել։

Սեփականաշնորհման ընդդիմադիրները թերեւս չհասկացան, որ իշխանությունը հիանալի կերպով օգտագործեց նրանց ոգեւորիչ դիմադրությունը։ Նա ցույց տվեց, որ ինքն իրենից կախվածն արեց թափանցիկ եւ հրապարակային մրցույթ ապահովելու, ռիսկային պայմաններ առաջադրելու առումներով եւ փորձում է համոզել, որ սեփականաշնորհման տապալումը մեծ մասամբ հենց ընդդիմադիրների կեցվածքի հետեւանք է, իսկ եթե հետագայում նոր մրցույթի շրջանակներում նոր, ոչ այնքան բարենպաստ պայմաններ կառաջադրվեն՝ իշխանության մեջ մեղավորներ չփնտրեն։ Հետաքրքիր է, այն ժամանակ Արշակ Սադոյանը, Արամ Սարգսյանը, Խորեն Թռչունիչը, Արամայիս Բարսեղյանը եւ այլք ում եւ ինչպես են մեղադրելու։ Համոզված ենք՝ միայն ոչ իրենք իրենց։

ԳՈՌ ԱԲՐԱՀԱՄՅԱՆ

20000-անոց թղթադրամներից՝ զգույշ

Զգուշացնում է Կենտրոնական բանկը

Շուկայում հայտնաբերվել են 20 հազարանոց թղթադրամներ՝ առանց հոլոգրաֆիկ պաշտպանական փայլաթիթեղի, որը պատկերված է թղթադրամի դիմերեսի ներքեւի աջ անկյունում։ «Ճիշտ է, նման թղթադրամների թիվը մեծ չէ եւ տնտեսության համար վտանգ չի ներկայացնում, բայց վերջին շրջանում նկատվում է նման դեպքերի աճ», երեկ հայտարարվեց ՀՀ ԿԲ-ում։ Բանկի էմիսիոն գործառնությունների եւ դրամական պահուստների վարչության պետ Գեւորգ Թումանյանը հարկ համարեց իրազեկել բնակչությանը՝ նման թղթադրամները (այդ թվում նաեւ 5 հազարանոց, որը նույնպես ունի պաշտպանական փայլաթիթեղ) անմիջապես հանձնել Կենտրոնական բանկի փորձաքննությանը, հասցեն՝ Վազգեն Սարգսյան 8, ԿԲ «Հուշադրամ» սրահ։ Փորձաքննությունը կպարզի թղթադրամի փայլաթիթեղի բացակայության պատճառը՝ միտումնավո՞ր, թե՞ ոչ (քանի որ կան նաեւ գործարանային խոտանի դեպքեր)։ Առաջին դեպքում թղթադրամը համարվում է անվճարունակ եւ ամենակարեւորը՝ չի վերադարձվելու բնակչին։ Այն հարցին, թե արդյոք այդ պատճառով նման թղթադրամներն անընդհատ չե՞ն շրջանառվի, խուսափելով փորձաքննությունից, եւ այդպես էլ չեն հայտնաբերվի, պրն Թումանյանը նշեց, որ այսպես թե այնպես դրանք մի օր կհայտնվեն առեւտրային բանկում, հետեւաբար, իրենք նախազգուշացնում են։ «Ի՞նչ նպատակ է հետապնդում փայլաթիթեղի հեռացումը» հարցին ԿԲ-ն առայժմ հստակ պատասխան չունի, ինչպես նաեւ դեռեւս հստակեցված չեն նման թղթադրամների ծավալները։ Ամենահավանականը պրն Թումանյանը համարում է կեղծարարության նպատակով թղթադրամի ամենապաշտպանված հատվածից ազատվելը։ Ինչ վերաբերում է կեղծ թղթադրամներին, ապա համապատասխան վարչության պետը դրանց ծավալների մասին նույնպես ստույգ թվեր չկարողացավ ասել, նշելով միայն, որ ԿԲ-ի հայտնաբերած դեպքերը չեն անցնում մի քանի տասնյակը։ Նա տեղեկություններ չուներ նաեւ բացահայտված դեպքերի մասին։ Ամենավարպետ ձեւով կեղծվում են 20 հազարանոցները՝ օգտագործելով որոշակի տեխնոլոգիաներ։ Դրամական ընդհանուր զանգվածի մեջ 20 հազարանոցները քանակային առումով ամենաքիչն են, իսկ գումարային առումով կազմում են շուրջ 20 տոկոսը։

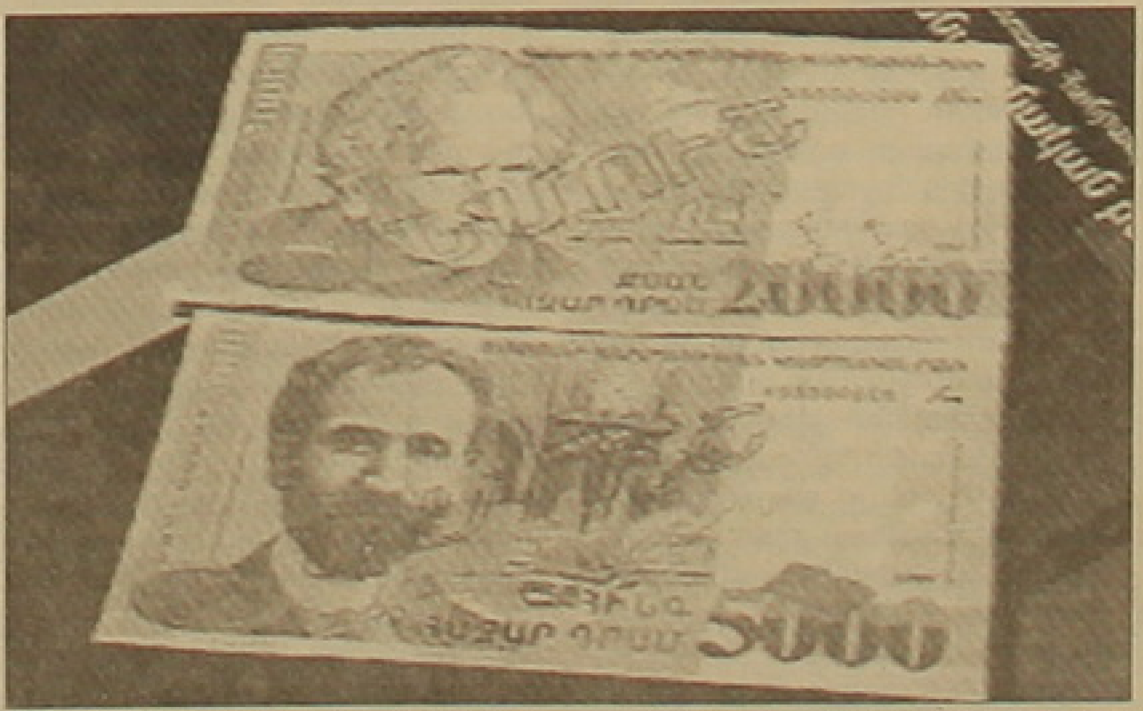

«եթե կեղծ թղթադրամների թիվը մասսայական լիներ, մեր հայտնաբերածներն էլ կհաշվվեին ոչ թե տասնյակներով, այլ հարյուրներով ու հազարներով», ասաց Գ. Թումանյանը։

Ինչ վերաբերում է նոր թղթադրամներին, ապա ընթացքի մեջ է 50 հազարանոց թղթադրամների տպագրության գործը, որը նվիրված է քրիստոնեության 1700-ամյակին։ Նոր սերիայի թղթադրամների քանակությունը, թերեւս, դրանով էլ կսահմանափակվի, քանի որ 10 եւ 25 դրամանոց հին թղթադրամները (որոնց ռեզերվները ԿԲ-ում սպառման եզրին են) աստիճանաբար դուրս կգան. 10 դրամանոցներին կփոխարինեն լումաները, որոնք համարվում են օրինական վճարամիջոց։ Աստիճանաբար շրջանառությունից դուրս կգան նաեւ 200 դրամանոցները։

Հիշեցնենք, որ 7 տարեկան ազգային արժույթի վճարամիջոցները երկրորդ անգամ են թարմացվել, **«Ազգի»** հարցին ի պատասխան Գ. Թումանյանը նշեց, որ այդ ժամանակահատվածը լիովին նորմալ է նոր թղթադրամներ տպագրելու առումով, քանի որ աշխարհում զարգանում են տպագրական տեխնոլոգիաները (հետեւաբար նաեւ՝ բարձրորակ կեղծման հնարավորությունները) եւ նախկին 15–20 տարվա փոխարեն այսօր երկրներն իրենց արժույթները թարմացնում են 3–5 տարին մեկ։ Օրինակ, անգլիական 10 եւ 20 ֆունտ ստեռլինգը թարմացվեց վերջերս այն դեպքում, երբ վերջին տպագրությունը եղել էր 4–5 տարի առաջ, այդ նույն պարբերությամբ թարմացվում է նաեւ գերմանական մարկը։ Ամերիկյան դոլարը վերջին անգամ թարմացվել է 1996 թ.-ին, իսկ մինչ այդ ընդամենը՝ 1928 թ.։

ԳԱՅԱՆԵ ՄՈՒՔՈՅԱՆ

Հ. Գ. Ինչո՞ւ են մաքրում փայլաթիթեղները։ ԿԲ-ն չունի այս հարցի պատասխանը։ Փոխարենը մեր կողմից կարող ենք նշել՝ պատճառը թերեւս լոտոներն են. ժողովուրդը իներցիայով ինչ որ տեսնում, սկսում է ջնջել՝ հեռուստացույց, ավտոմեքենա շահելու կամ միլիոնատեր դառնալու հույսով։

Նոր նշանակումներ դատախազական համակարգում

Պաշտոնական նոր նշանակումներ կատարվեցին Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետության դատախազության համակարգում։ ԼՂՀ նախագահի հրամանագրով, համաձայն «Դատախազության մասին» օրենքում վերջերս ընդունված համապատասխան փոփոխության, կադրային փոփոխությունները վերաբերում են դատախազական համակարգի բոլոր մակարդակներին՝ շրջանային, քաղաքային եւ հանրապետական։

Ինչպես հաղորդեցին նախագահի մամլո ծառայությունից, նոր նշանակումները թելադրված են իրավապահ մարմինների խնդիրների կարգավորման, մասնավորապես դատախազության՝ հասարակության բարոյա-հոգեբանական առողջացման գործում, ժողովրդավարացման ընդհանուր գործընթացում իրավական եւ սոցիալական հիմնախնդիրների լուծման անհրաժեշտությամբ։

Այս կապակցությամբ, հանրապետության դատախազության ընդլայնված կոլեգիայում ԼՂՀ նախագահ Արկադի Ղուկասյանը նշեց, որ «յուրաքանչյուր պաշտոնատար անձի գործունեությունը կգնահատվի՝ ելնելով նրա վրա դրված պարտականությունների մասնագիտական կատարումից», որն էլ կհանդիսանա զբաղեցրած պաշտոնին համապատասխանության միակ չափանիշը։

ԴԵ ՖԱԿՏՈ

Ստեփանակերտյան վենդետա

ԼՂՀ նախագահ Արկադի Ղուկասյանի դեմ նախապատրաստվող ահաբեկչության մասին իմանալ-չհայտնելու ամբաստանությամբ փետրվար ամսին գերագույն դատարանի կողմից 3 տարվա պայմանական ազատազրկման դատապարտված Վարուժան Մելքումյանն օրերս կրկին «պատժվել» է նախկինում կատարած արարքների համար։

Ստեփանակերտ քաղաքի բնակիչներ Ալբերտ Եղիազարյանը (Չախ Աբո) եւ Կառլոս Հակոբյանն ապրիլի 17-ի երեկոյան իրենց «Գազ-24»-ով քաղաքից դուրս են տարել Վարուժան Մելքումյանին ու հաշվեհարդար տեսել նրա հետ։ Պարզվել է, որ տարիներ առաջ Վ. Մելքումյանը, երբ ղեկավարում էր Սամվել Բաբայանի թիկնազորը, օգտվելով իր անձեռնմխելիությունից ու իրեն «շնորհված» արտոնություններից, ծեծել էր Չախ Աբոյին։

Այդպես էլ չկարողանալով մարսել ծանր վիրավորանքը, վերջինս որոշել է վրեժխնդիր լինել նրանից, եւ արդեն հեղինակազրկված գլխավոր թիկնապահը ստացել է մարմնական վնասվածքներ ու տեղափոխվել հիվանդանոց։

Վարուժան Մելքումյանն արդեն դուրս է գրվել հիվանդանոցից։ Դրա փոխարեն ՆԳՆ մեկուսարան են տարվել Ալբերտ Եղիազարյանը եւ Կառլոս Հակոբյանը։

Փաստի առթիվ Ստեփանակերտի քաղներքգործբաժնի քննչական բաժնի կողմից քրեական գործ է հարուցվել քրեական օրենսգրքի 106-րդ հոդվածի առաջին մասի հատկանիշներով (դիտավորությամբ նվազ ծանր մարմնական վնասվածք հասցնելը)։

ԵՂԻՇԵ ԱՐՇԱԿՅԱՆ
Ստեփանակերտ

հարցազրույց

Ռագըբ Զարաքոլու. «Թուրքիային վախեցնում է ոչ թե Հայաստանը, այլ մեղքի զգացումը»

Մարտի 23-25-ը Մյուլհայմում տեղի ունեցած հայ-թուրքական երկխոսությանը «Ազգն» անդրադարձել է նախորդ համարներում խոստանալով մասնակիցների հետ առանձին հարցազրույցների հրատարակումն ավելի ուշ: Ստորեւ ներկայացվող առաջին հանդիպումը մեր թերթի ընթերցողներին քաջ ծանոթ թուրք հրատարակիչ Ռագըբ Զարաքոլուի հետ է: Նա եռօրյա միջոցառման բանախոս չէր, սակայն եզրափակիչ մասում ամբիոնին մոտենալով վերստին հիշեցրեց ծանր բեռը թոթափելու անհրաժեշտությունը, ներողություն խնդրեց կատարվածի համար ու իր վարքագիծը շրջանակեց «Ես սիրում եմ Թուրքիան» մեկնակետով: Հայրենիք վերադառնալով Զարաքոլուն հիշյալ երկխոսության մասին «Արհեստական փոթորիկ Գերմանիայում» վերնագրով հոդված գրեց «Ենի գյունդեմ» թերթի մարտի 29-ի համարում (տնտեսական պատճառով թերթն այսօր չի հրատարակվում):

– Հայոց ցեղասպանության ճանաչման աշխատանքներում երեկվա Ձեր փոքր խմբին այսօր բավականաչափ թուրքեր են միանում: Ժողովրդավարության հաստատման գիծը Թուրքիայում ե՞րբ կերեւա:

– Կարծում եմ մի փոքր էլ պետք է համբերել, որպեսզի փոխվի այն մտայնությունը, որն իշխում է երկրում 1913 թվականի զինվորական հեղաշրջումից հետո: Սա իթթիհատական մտայնություն է, թեեւ ենթարկվել է որոշակի փոփոխությունների, այնուամենայնիվ Թուրքիայում շարունակում է պահպանել բուն էությունը: Կարծում եմ Թուրքիայի բազմաթիվ խնդիրների հիմքում հենց իթթիհատական մտայնությունն է, ինչի առանձնահատկությունը ազգայնամոլությունն է: Ես այդ կուսակցությունը բնութագրում եմ նախաֆաշիստական. ֆաշիստական քաղաքականություն էր վարում մինչեւ ֆաշիզմի ծնունդը: Փաստորեն այդ նույն մտայնությունը շրջանառության մեջ դրվեց ժամանակակից Թուրքիայում եւ իրական արդիականացման գլխավոր խոչընդոտ դարձավ: Ներկայումս Թուրքիայում իշխող կառավարությունը որոշ առումով իթթիհատական 2 թեւերի ուղղվածություններն է միավորում: Խոսքը ազգայնամոլների եւ ծախակողմյանների կոալիցիայի մասին է, որոնք միավորվել են Թուրքիայի ներկա կառավարության կազմում: Ձախերն ու քեմալիստները միմյանցից տարանջատվել էին: Էջեւիթն, ինչ խոսք, քեմալիստ է, իսկ Ազգայնական շարժում կուսակցությունը, որ կառավարության մաս է կազմում, վարում է այն գիծը, ինչ իթթիհատականներն էին վարել: Սա այն կառավարությունն է, որ մի կողմից ձգտում է, որպեսզի Թուրքիան անդամակցի Եվրամիությանը, մյուս կողմից անում է ամեն ինչ, որպեսզի Թուրքիայում ոչինչ չփոխվի: Թուրքիայում դժվարություններն էլ այս մոտեցումով են պայմանավորված: Փաստորեն ստացվում է, որ կառավարող կոալիցիայի անդամները Թուրքիայի առաջխաղացումը կասեցնելու համար են Եվրամիությանն անդամակցության ցանկություն ցուցաբերում եւ մասը մասին չխփելով էլ անդամակցության գործընթացը կասեցնում են: Եթե Թուրքիան իսկապես ուզում է Եվրամիությանն անդամակցել, պարտավոր է կատարել այն բոլոր պահանջները, որոնք անդամակցության նախապայմաններն են: Դա թուրք ժողովրդի պահանջն էլ է. ժողովուրդը պահանջում է ժողովրդավարություն, մարդու իրավունքների հարգում, եւ քանի որ դա այդպես է, պետք է պատմությունը վերաիմաստավորվի, որովհետեւ Թուրքիայի կողմից իթթիհատականների օրոք որդեգրված քաղաքականությունից բոլոր խավերն են տուժել, նույնիսկ իսլամականներն են բողոքում:

– Տարիներ շարունակ իշխանությունների կողմից սնուցված թուրք հասարակությունն արդյոք չի՞ հավատի, եթե որոշ հանգամանքներից ելնելով հանկարծ պետությունը հայտարարի՝ այո, ցեղասպանություն եղել է:

– Մենք Թուրքիայում Հայոց ցեղասպանության մասին գրքերի կամ ուսումնասիրությունների միջոցով չենք տեղեկացել, մեր պապերից ենք այդ մասին լսել եւ այն բարեխիղճ մարդկանցից, որոնք անդրադառնում էին ողբերգական իրադարձություններին եւ ամոթի զգացում ունենում: Բոլորն էլ գիտեն ինչ է եղել հայերի հետ երկրի այն վայրերում, որտեղ ցեղասպանություն է կատարվել: Ներկայումս Թուրքիայում իշխող իթթիհատական մտայնության թերեւս ամենամեծ չարիքն այն է, որ երիտասարդ սերունդն անտեղյակ է ցեղասպանությունից, մինչդեռ հին սերունդը գիտի, զգում է, որ իշխանությունները սուտ են խոսում: Երիտասարդ սերունդը պատմական քարոզչության թիրախն է դարձել, առաջնորդվում է դրանով, այդպիսով մարդկության դեմ կատարված այդ ոճրին անուղղակի մասնակիցն է դառնում: Որպես մարդու իրավունքների պաշտպաններ գտնում ենք, որ ցեղասպանությունը պիտի ճանաչվի ու դա-
քում ակամա կհայտնվենք զոհերի հիշատակն անարգողների դերում:

– Ի՞նչ կարծիքի եք միջոցառման մասին: Հայ-թուրքական երկխոսության ներկա վիճակը հույս արթնացնո՞ւմ է, որ հարցը մոտ ապագայում էական տեղաշարժ կգրանցի:

– Գտնում եմ, որ սա կարեւոր միջոցառում է: 85 տարի շարունակ հարցն առհասարակ չէր շոշափվում, ողբերգական իրադարձություններին սոսկ միակողմանի գնահատականներ էին տրվում: Մեր կատարած աշխատանքի շնորհիվ հաջողվեց տաբուն չեզոքացնել: Ֆրանսիայի կողմից Հայոց ցեղասպանության ճանաչման օրինագծի ընդունումը նպաստեց հարցի տարբեր շրջանակներում լայնորեն արծարծման: Այդ առումով ճանաչումն օգտակար էր: Ես այն մարդկանցից եմ, որոնք գտնում են, որ Ֆրանսիան եւս մեղսակցության իր բաժինն ունի Հայոց ցեղասպանության մեջ: Բոլորն էլ գիտեն, թե ինչ կատարվեց նրանց հետ, ովքեր հավատալով Ֆրանսիայի անվտանգության երաշխիքներին, վերադարձան իրենց հայրենիք: Հայոց ցեղասպանության ճանաչումը չի կարող արդարացնել ցեղասպանությանը Ֆրանսիայի մեղսակցությունը: Ուրեմն հայերի ողբերգության հարցում մեծ տերությունները պատասխանատվություն ունեն, որովհետեւ նրանք միշտ երկակի խաղ խաղացին եւ ընդունել-չընդունելու հարցը պայմանավորեցին իրենց սեփական շահերով: Օրինակ՝ ամերիկյան քաղաքականությունը 1923-ին էլ իր շահերն էր ելակետ ընդունել, հիշենք Չեստըր նախագիծը: Երբ Անատոլիայում հիշյալ նախագծով նավթի որոնման, երկաթգծի կառուցման եւ այլ կարգի արտոնություններ ստացան, մոռացան հայերի ողբերգությունը: Սա, իհարկե, եզակի օրինակ չէ: Կարծում եմ, եթե միջոցառումը վերածվի բառիս բուն իմաստով երկխոսության, ապա երկու կողմին էլ օգուտ կբերի: Թե թուրքերի, թե հայերի շահերը պահանջում են, որ այս հարցն իր վերջնական լուծումը գտնի, թե չէ մեծ տերությունները ելնելով իրենց շահերից, տարբեր մոտեցումներ են ցույց տալու հարցին: Քանի որ Թուրքիան բողոքարկում է հարցին իմպերիալիստների միջամտությունները, թող ինքն էլ այդ հարցը լուծի եւ թույլ չտա, որ մեծ տերությունները դառնան հարցի քննարկման դերակատարներ: Ինչպես անցյալում Օսմանյան կայսրությունն իր որդեգրած քաղաքականությամբ մեծ տերություններին մասնակից դարձրեց ողբերգությանը, Թուրքիան նույնպես, կրկնելով նույն սխալը, արեւմտյան տերություններին է մասնակից դարձնում:

– Հայոց ցեղասպանության ճանաչման հետ կապված վերջերս Աքըն Բիրդալին էլ բանտարկեցին: Այսօր Թուրքիայում քանի՞սն են պատրաստ հանուն մեղքի հատուցման ազատազրկվելու:

– Աքըն Բիրդալն իմ բարեկամն է, իմ զինակիցը: Թուրքիայում մարդու իրավունքների միությունը միասին ենք ստեղծել՝ 90 հոգու մասնակցությամբ: Մարդու իրավունքների պաշտպաններս հարցի վիճարկման կարիք չենք զգում: Խոսքը ողբերգական իրադարձությունների մասին է, որի ցեղասպանություն լինելը նրանց մեջ կասկած ամենեւին չի հարուցում: Ինձ թվում է՝ վիճարկման առարկա դարձնելն ինքնին սարսափելի երեւույթ է. մի պահ պատկերացնենք, թե սա ցեղասպանություն չէ, այլ կոտորած: Եթե նույնիսկ այդպես ընդունենք, ապա դա չի կարող ոչ նսեմացնել հարցի մարդասիրական կողմը, ոչ էլ օրինականացնել կատարվածը: Այդ իրադարձությունները մենք չենք կարող ոչ տերմինոլոգիայի հարց դարձնել, ոչ էլ թվաքանակի: Այդպես վարվելու դեպտարտսվի մարդկանց կողմից, թեեւս դա կնպաստի հասարակության առողջացմանը:

– Ինչպե՞ս եք պատկերացնում հարցի լուծումը. հայերն ու թուրքերը ինչպե՞ս պետք է այդ հարցը լուծեն:

– Գտնում եմ, որ միմյանց հետ քննարկելով պետք է եզրակացության հասնեն, եւ դա պետք է արդարացի եզրակացություն լինի:

– Թուրքիայում այն տեսակետն է իշխում, որ Հայաստանը ժամանակի ընթացքում կհզորանա եւ Թուրքիային հողային պահանջներ կներկայացնի: Դուք հավանակա՞ն եք համարում, որ ՀՀ այնքան կհզորանա, որ ի վիճակի կլինի Թուրքիայից հողեր վերցնել:

– Այս տեսակետները ծիծաղելի են: Դրանք մեղավորության բարդույթի արտահայտությունն են: Զարմանալի է՝ փոքր Հայաստանը վախեցնում է մեծ Թուրքիային: Ինչո՞ւ: Որովհետեւ մարդկության դեմ հանցանք է կատարվել: Թուրքիային վախեցնում է ոչ թե Հայաստանը, այլ մեղքի զգացումը: Հետեւաբար գործ ունենք մեղքի զգացումից բխող մտավախությունների հետ: Պետք է ասել, որ, ինչպես Թուրքիայում կան ազգայնականներ ու ֆաշիստներ, այնպես էլ Հայաստանում կան ազգայնականներ: Ինչպես թուրքն ազգայնամոլ լինելու իրավունք ունի, այնպես էլ հայն այդ իրավունքն ունի: Նախ՝ հայերի նկատմամբ միանշանակ վերաբերմունքն ինքնին ազգայնամոլություն է: Հայաստանում մի ոմն ազգայնամոլ հանդես եկավ Կարսի ու Արդահանի պահանջատիրությամբ: Չպետք է մոռանալ, որ ներկայումս բազմաթիվ թուրքեր պահանջում են, որպեսզի Օսմանյան կայսրությունը վերակազմավորվի: Ավելին՝ նրանք կարողանում են ասել, որ մեծ Թուրան ստեղծվի: Հույները մեծ Հունաստանի մասին են երազում: Թուրքական մամուլը վերոհիշյալ հողային պահանջին ի պատասխան գրեց՝ համեցե՛ք, եթե համարձակն եք 500 հազար զոհ տալ: Թերեւս դրանով էլ ակնարկեց նոր ցեղասպանության սպառնալիքի մասին: Այս մոտեցումը նույնպես որոշակի առումով խոստովանություն է, մինչդեռ այդ անձն իր զգացմունքներն էր արտահայտել: Եթե թուրք ազգայնամոլը կարող է մեծ Թուրանի մասին երազել, ապա պետք է համակերպվել այն մտքի հետ, որ հայ ազգայնամոլն էլ կարող է մեծ Հայաստանի մասին երազել: Երազանքն իրական կյանքից պետք է տարբերակել: Ես հաճախ եմ իմ հրապարակումներում ակնարկում, որ Անատոլիայում ապրող յուրաքանչյուր մարդու պետք է տրվի Անատոլիա վերադառնալու իրավունք: Ես հողերի, սահմանների մասին չեմ խոսում, ասում եմ, որ մարդիկ միասին պետք է ապրեն: Ներկա փուլում թվում է, թե սահմաններն իրենց արժեքը կորցնում են: Կարծում եմ, որ Վանի մասին երազող յուրաքանչյուր մարդ Վանում ապրելու կարելիություն պետք է ունենա, ընդ որում առանց սպառնալիքի, կոտորածներից պաշտպանված: Այսօր Վանում ապրողին էլ այնպես պետք է դաստիարակել, որ Վանում բնակվելու ցանկություն ունեցողին գրկաբաց ընդունի՝ իբրեւ համաքաղաքացու: Ուրեմն մեզ դաստիարակչական մեծ աշխատանք է սպասում: Մենք պարտավոր ենք մերժել պատմական տեսակետներն ու ազգայնամոլության դրսեւորումները:

ՀԱԿՈԲ ՉԱՔՐՅԱՆ
ԱՆԱՀԻՏ ՀՈՎՍԵՓՅԱՆ
Մյուլհայմ
(Գերմանիա)

ՄՈՍԿՎԱ

1700-ամյակին նվիրված ճոխ համերգ Կրեմլում

Սկիզբը էջ 1

Նրանք սպառնում էին «ավելի ուշ հաշիվ մաքրել» միության փոխնախագահ Սեյրան Բաղդասարյանի հետ, որն իրենցից խլել եւ պասոել էր չորս տոմս: Հայտնի չէ, թե հրավիրատոմսերն ինչպես էին հայտնվել սպեկուլյանտների ծեռքին: Ասեկոսեների համաձայն, այդ գործը ղեկավարում էր տխրահռչակ գործարարուհի Գյուլնազ Մոտնիկովան, այդ գեղեցկուհին Արկադի Վարդանյանի նախկին կինն է, իսկ այժմ գլխավորում է Հաշտության ու համաձայնության հիմնադրամը: Համենայն դեպս, իրենց այդքան լկտի չէին պահի այն առեւտրականները, որոնց ծեռքին տոմսերը հայտնված կլինեին պատահաբար:

Հանդիսականների մեծ մասը, սակայն, չէր նկատում այդ նրբերանգները եւ հիացած էր բուն միջոցառումով:

«Ռուսաստանի հայերի միության» նախագահ Արա Աբրահամյանը հյուրերի երախտագիտության խոսքերին ի պատասխան ասում էր, որ ինքն ուրախ է, որ համերգը դուր է եկել ներկաներին: Ալեքսի Բ-ի եւ ՌԴ Սահմանադրական դատարանի ու Գերագույն դատարանի նախագահներ Բագլայի եւ Լեբեդեւի հետ նա Ամենայն հայոց հայրապետից ստացավ հատուկ ոսկե մեդալներ, որոնք հատված են 1700-ամյակի առթիվ:

Մի քանի այլ հյուրեր, այդ թվում եռեւանում ՌԴ դեսպան Անատոլի Դրյուկովը եւ ՀՀ Ազգային ժողովի խոսնակ Արմեն Խաչատրյանը ստացան արծաթե ոսկեջրած մեդալներ: Դրանք հանձնելու համար եկեղեցական բարձրաստիճան հայրերի եւ մնացյալ հյուրերի առջեւ հանկարծ հայտնվեցին Հայաստանի պարի պետական համույթի պարուհիները, որոնք բեմի վրա գնցող տպավորություն էին գործում իրենց հագուստներով՝ բայց այստեղ միանգամայն անտեղի հագած մաշված ջինսերով եւ բլուզներով: Չգիտեմ, թե ում էր պատկանում այդ գաղափարը: Բայց վերհիշեցի Մարտիրոս Սարյանի հետեւյալ խոսքերը. «Հնում հայերն աչքի են ընկել գեղարվեստական նուրբ ճաշակով, բայց բարբարոսների լծի տակ անցկացված վերջին հարյուրամյակները գրեթե ի չիք դարձրին այն...»: Սակայն, ինչպես սիրում է կրկնել Արա Աբրահամյանը, «դեռ նոր ենք, սովորում ենք՝ լավ կլինի»: Ասված սա:

Չեմ կրկնի բազմաթիվ պաշտոնական ելույթներն ու բաժակաճառերը. խոսվում էր երկու եկեղեցիների ու ժողովուրդների դարավոր բարեկամության, երկու հայրապետների եղբայրական հարաբերությունների մասին եւ այլն: Կավելացնեմ միայն, որ Վեհափառ հայրապետի հետ Մոսկվա էր ժամանել հոգեւոր հայրերի մի խոշոր պատվիրակություն: Բովանդակ աշխարհից եկած թեմակալ հոգեւոր առաջնորդներն այցելեցին նաեւ հայկական եկեղեցի, որտեղ անցկացվեց ժամերգություն եւ ընթերցվեց կոնդակ՝ եզրաս վարդապետին Հայաստանյայց առաքելական եկեղեցու Նոր Նախիջեւանի եւ Մոսկվայի թեմի առաջնորդ նշանակվելու մասին: Սրբազան հայրերի հետ «Աերոֆլոտի» կանոնավոր չվերթով Երեւան վերադարձան նաեւ Հայաստանի ԱԺ խոսնակը եւ 1700-ամյակի պետական հանձնաժողովի նախագահի տեղակալ Խոսրով Հարությունյանը:

Իսկ Մոսկվայի հայ համայնքի համար (եւ ոչ միայն հայ համայնքի. այդ միջոցառմանը մասնակցելու համար Մոսկվա էին ժամանել նաեւ Ռուսաստանի եւ ԱՊՀ երկրների խոշոր հայ համայնքների պատվիրակություններ) երկուշաբթի երեկոյան կազմակերպվեց եւս մեկ տոնական համերգ: Կրեմլի Սյունազարդ դահլիճում տեղի ունեցավ հայկական երկու հանրահայտ կոլեկտիվների՝ Հայաստանի պարի պետական համույթի եւ պետական ակադեմիական երգչախմբի հրաշալի համերգը: Կազմակերպիչը դարձյալ «Ռուսաստանի հայերի միությունն» էր, որի ղեկավարությամբ այսօր կանցկացվեն մի շարք ուրիշ միջոցառումներ՝ նվիրված Հայոց ցեղասպանության 86-րդ տարելիցին: Առավոտյան եկեղեցու մոտ տեղի կունենա խաչքարի օծում եւ պատարագ բուն եկեղեցում: Այնուհետեւ Մոսկվայում Թուրքիայի դեսպանատան մոտ կանցկացվի հանրահավաք, իսկ երեկոյան դարձյալ Սյունազարդ դահլիճում կկազմակերպվեն ցուցահանդես եւ համերգ:

ազգային

Եկեք մի պահ երեւակայենք, թե 21-րդ դարը հայերիս համար արդարության հարյուրամյակ կլինի՝ առաջիկա 50 տարում Թուրքիան բարոյապես կմաքրագործվի եւ կընդունի Ցեղասպանությունը (իսկ հաջորդ 50 տարում հավանաբար կջանա սթափվել պատմությունից, թոթափել շվարածությունը): Ոչ ոքի համար գաղտնիք չէ, որ Ցեղասպանության ընդունումը առաջին հերթին հանգեցնելու է նյութական փոխհատուցման. ենթադրենք Թուրքիան ասում է՝ պատրաստ եմ վճարել, ո՞ւմ, որքա՞ն, հաշիվ ներկայացրեք: Ի՞նչ ենք անելու: Վերջերս լրատվամիջոցներում տեղեկություն հայտնվեց, թե տարբեր ֆինանսական համակարգը (դրամահատություն, վարկային փոխատվություններ եւ այլն) գտնվում էր սեղանավոր ամիրաների ձեռքում: Նրանք էին, որ հիմնեցին Թուրքիայի բոլոր խոշոր գործարանները, կառուցեցին երկաթուղիները, իրենց ձեռքում էին պահում երկրի արտաքին առեւտուրը:

Թուրքիայի ներքին առեւտրում եւ տնտեսությունում եւս բացարձակ մենաշնորհը պատկանում էր հայերին: Այսպես, 19-րդ դ. երկրորդ կեսին Բայազետում կար 331 խանութ, Դիադինում՝ 22 խանութ եւ 2 քարվանսարա, Բիթլիսում՝ 1115 կրպակ, Վանում՝ 500 խանութ եւ մոտ 100 միայն խոշոր վաճառական, Կարի-

խմեն... Ողջ մնացին եզակիները, իսկ Ֆաբրիկատորյաններից՝ մեկ թոռնուհի:

Սակայն մի կողմ թողնենք հուզականությունը, տասնամյակներ շարունակ անճարությունից ողբ ու կական ենք դրել, վաղուց ժամն է սթափ գնահատելու եւ հաշիվ ներկայացնելու:

Ո՞րն էր արեւմտահայության ակնառու տնտեսական հաջողությունների պատճառը: Նախ, հազարամյակներ շարունակ, աշխարհի բոլոր հին ժողովուրդների նման, վաճառականությունը եղել է հայերիս հիմնական զբաղմունքը: Օսմանյան կայսրությունում զրկված լինելով հողի սեփականությունից

նյան Թուրքիայի իրավահաջորդն է: Իսկ արեւմտահայության իրավահաջորդն ո՞վ է: Ակնհայտ է, որ այդպիսին կարող է լինել միայն Հայաստանի Հանրապետությունը, որպես ազգային պատկանելություն մարմնավորող իրավական սուբյեկտ՝ տերություն: Այս տրամաբանությամբ մեր պետությունը պետք է հանդես գա որպես հավաքական հայցվոր: (Ի վերջո, Գերմանիան Իսրայել պետությանն է վճարում): Այո, մեր պետությունը պետք է դառնա Ֆաբրիկատորյանների, Սանասարյանների, Եսայանների, Մանուկյանների եւ միլիոնավոր այլ-յանների ժառանգների օրինական շահերի պաշտպանը: Չդարձավ՝ չի

ԳՆԱՀԱՏՈՒՄ

Ինչի համար եւ ինչպես հաշիվ ներկայացնել Թուրքիային

երկրների դատարաններին հայերը փոխհատուցման 10 հազար հայց են ներկայացրել: Շատ լավ է, որ կան մարդիկ, ովքեր գիտեն Արեւելյան Հայաստանում բռնագրավված իրենց նյութական ունեցվածքի արժեքը եւ, ինչ-ինչ հաշվարկներ կատարելով, հավանաբար կոնկրետ թվային արտահայտությամբ հաշիվներ են ներկայացրել: Սակայն 10 հազար հայցը չնչին մի թիվ է, իսկ ինչպե՞ս վարվել բյուրավոր մեր այն հայրենակիցների նյութական ունեցվածքի հետ, որոնք սրի են քաշվել կամ բռնագաղթել եւ որոնք ժառանգորդներ՝ հայցադիմումներ ներկայացնողներ, չունեն: Ընդ որում, հայերի նյութական հարստությունը ամենեւին էլ ինչ-որ վերացական մի բան չէ, կան կոնկրետ թվեր ու փաստեր, որոնց մենք մտադիր ենք ստորեւ հպանցիկ անդրադառնալ (ավելացնենք նաեւ, որ բոլոր անձինք եւ առեւտրական տները ստույգ մեկ առ մեկ հայտնի են):

Նյութական ունեցվածքի հարցը շոշափել, առաջին հերթին, նշանակում է Օսմանյան Թուրքիայում հայ ունեւոր դասի կարողությանն անդրադառնալ: Ի՞նչ էր ունեւոր դասը. նրանք առեւտրատնտեսական զանազան շերտավորումներ մարմնավորող մեծատուններն էին, ամիրաները, չելեբիները, սեղանավորները, վաճառականները, իսկ 19-րդ դ. կեսից մինչեւ 1915-ի եղեռնը՝ զարգացման բնականոն փուլ վերապրած արդյունաբերական կապիտալի ներկայացուցիչները: Ընդ որում, բոլոր այս շերտերի կապիտալը ոչ միայն զուտ անձնական էր, այլեւ աշխատում էր Թուրքիայի տնտեսության, կայսրության բարգավաճման համար:

Լեթայի գիրկն անցած Ֆ. Էնգելսը գրել է. «Ո՞վ է առեւտուր անում Թուրքիայում, համենայն դեպս ոչ թուրքերը... Ծովային խոշոր նավահանգիստներում հիմնավորված հույները, հայերը, սլավոնները եւ արեւմտաեվրոպացիներն իրենց ձեռքում են պահում ամբողջ առեւտուրը... Հեռացրեք Եվրոպայից բոլոր թուրքերին՝ առեւտուրը դրանից բնավ չի տուժի»: Ըստ Թուրքիայի վիճակագրական պալատի պաշտոնական տվյալների, 19-րդ դ. երկրորդ կեսին միայն Կ. Պոլսում կար 35.979 հայ վաճառական, արհեստավոր եւ խանութպան: Ըստ Յո. Լեփսիուսի, Թուրքիայի միայն խոշոր նավահանգիստներ ներկրված ապրանքների արժեքը տարեկան կազմում էր 15 մլն օսմանյան ոսկի, եւ դրա մեծագույն մասը պատկանում էր հայերին: 1870-ին Կ. Պոլսում կային խոշոր կապիտալի տեր 1679 մեծահարուստներ: Վիթխարի դերակատարություն ունեին ամիրաները. մինչեւ 1856 թ. երկրի ամբողջ

նում՝ 6 խոշոր, 20-ից ավելի մանր շուկաներ, 50 պահեստ եւ 1500 խանութ, Բրուսայում՝ մետաքսի 50 գործարան ու մանարան: Զմյուռնիայում հայերը Եվրոպայից բերել եւ հիմնել էին տեխնիկայի վերջին խոսքին համապատասխանող գործարաններ. շոգեմեքենայով աշխատող ալյուրի, բամբակի ու ձիթհան գործարանները պատկանում էին Գ. Դավթյանին, բամբակի եւ ալյուրի գործարանները՝ Հովի. Կարախաչատուրյանին: Թոքատը 1892-1895 թթ. արտահանել է 1,822.090 ոսկե ֆրանկի հացահատիկային կուլտուրաներ, գինի, բուրդ, մեղրամոմ, մորթեղեն, անտառափայտ, զորգ եւ այլն, իսկ եվրոպական բազմաթիվ երկրներից եւ ԱՄՆ-ից ներմուծել 1.494.106 ոսկե ֆրանկի բրինձ, նավթ, կոշկեղեն, օճառ, լեղակ, անագ, սուրճ, կաշի, երկաթեղեն, պղպաս, ապակեղեն, ռոմ, կոնյակ եւ այլ ապրանքներ: 1915 թ. այստեղ կար 150 առեւտրական տուն: Էլ ավելի փայլուն տնտեսական վիճակ էր Կեսարիայում. 90-ական թթ. արտահանվել էր 15 մլն եւ ներմուծվել 9 մլն ֆրանկի ապրանք: Տարեկան արտահանվում էր 12 տոննա ապուխտ եւ 35-40 հազար օսմանյան ոսկու զորգ, որից 10 հազարը զուտ եկամուտ էին: Միայն Էվերեկում հայերն ունեին 300 խանութ, իսկ Հ. Չաքմաքչյանն այստեղ հիմնել էր գուլպայի գործարան: 1895 թ. ջարդերից հետո սկսվեց կեսարացիների բռնագաղթը ԱՄՆ, իսկ եղեռնը հայերի տնտեսական կյանքի իսպառ ոչնչացման պատճառ դարձավ: 1915-ին Կեսարիայում կար 180 վաճառական, որոնցից 16-ը կախաղան հանվեցին, 15-ը՝ սպանվեցին, իսկ մյուսները լքեցին իրենց բնօրրանը:

Էլ ավելի ողբերգական էր Խարբերդի ճակատագիրը: Այստեղ 1890-1915 թթ. կային 66 միայն խոշոր վաճառականներ եւ 12 սեղանավորներ: Արտահանվում էր մետաքս, մորթի, բամբակ, գինի, պտուղ եւ այլն, ներմուծվում՝ անգլիական, ֆրանսիական, ավստրիական, ռուսական ապրանք: Ֆաբրիկատորյանների մետաքսի գործարանում մինչեւ եղեռնը աշխատում էր 250-300 մարդ: 27 հոգուց բաղկացած այդ գերդաստանի կարողությունը կազմում էր 500 հազար օսմանյան ոսկի: 1915-ի հուլիսի 3-ին Խարբերդի երկրորդ «մահվան քարավանը» կազմում էին հիմնականում ունեւոր դասի ներկայացուցիչները եւ նրանց ընտանիքի անդամները: 3000 հոգանոց այդ քարավանում եվրոպական շքեղ շրջազգեստներով ու հովանոցներով շողշողուն տիկնայք էին, որոնց ուղեկցում էին կովերի նախիրներ եւ այծերի հոտեր, որպեսզի ճանապարհին թարմ կաթ

(ճակատագրի խնդուք՝ դարեր շարունակ իր հողի վրա ապրող հայը զուրկ էր այդ հողը տիրելու իրավունքից), հայը ստիպված էր զբաղվել բիզնեսով: Վաճառականության հիմնադրվածքային գենը լիովին իրացրեց ինքն իրեն եւ հանգեցրեց փայլուն արդյունքների: Երկրորդ, փոքր ազգի ինքնապահպանության ամենակարեւոր գործուն միջոցներից մեկն էր. հայոց ազգային կապիտալի մի մասը ծառայում էր թուրք իշխանությունների կաշառմանը, իսկ եկամտի զգալի մասը հատկացվում էր եկեղեցուն, դպրոցներին, հիվանդանոցներին, ազգային այլ կազմակերպություններին, միով բանիվ՝ բարեգործությանը:

Խորհրդային Հայաստանում ասում էին՝ չի կարելի ասել թուրք ժողովուրդը վատն է, ժողովուրդները վատը չեն լինում, իշխանություններն են վատ լինում, ըստ այդմ, սուլթանին ու երիտթուրքերին կարելի է «դիպչել», իսկ թուրք ժողովրդին՝ ոչ: Չգիտեմ, այս մոտեցման մեջ ճշմարտություն կար, թե՞ ոչ, բայց, ասացեք խնդրեմ, ինչո՞ւ չի կարելի խոսել ժողովրդի ազգային, գենետիկական առանձնահատկությունների ամբողջության մասին, որն էլ հենց այդ ժողովրդի բնորոշիչն է: Մինչեւ եղեռնը թուրքերը չնչին դե՞ր են կատարել տնտեսության բնագավառում, հիմնականում զբաղվել են պետական եւ բանակային ծառայությամբ, երկրագործությամբ ու խաշնարածությամբ: Գենետիկապես թափառացեղային բնույթ ունենալով, թուրքի համար բնական եւ նույնիսկ օրինական է եղել խլելը, զավթելը, թալանելը, սպանելը: Ոչ՝ արարելը, ոչ՝ ստեղծելը, դրան պարզապես ընտելացած չի եղել: Եվ ի՞նչ. մի օր աչքերը բացում ու տեսնում են, որ իրենց տնտեսությունը համարյա ամբողջապես հայերի ձեռքում է, հայերն ունեւոր են, կիրթ, եվրոպական նիստուկաց ունեն: Այս իմաստով նրանց կողմից Ցեղասպանության իրականացումը տրամաբանական ու հասկանալի էր, ունեցվածք խլելու հարց էր, եւ սա եղեռնի տնտեսական՝ ամենակարեւոր դրդապատճառներից մեկն էր:

Ի՞նչ է Ցեղասպանությունը. ազգային պատկանելության հատկանիշով ոչնչացում: Հայոց ցեղասպանությունը չընդունել կարող են կամ կույրերը, կամ անբարոյականները: Թուրքիան կույր չէ, մնում է երկրորդը: Սպասենք մինչեւ այս կամ այն կերպ բարոյակա՞ն դառնա: Ձեռքերս ծալած նստենք-սպասե՞նք: Որքա՞ն:

Հիմա Թուրքիային կոչ է արվում ընդունել Ցեղասպանությունն այն պարզ պատճառով, որ նա Օսմա-

դառնա հայության պետություն:

Լա՞վ, կասեք, պետությունն ի՞նչ անի: Նախ, անհրաժեշտ է պատմաբաններից, տնտեսագետներից, իրավագետներից եւ այլ մասնագետներից բաղկացած հեղինակավոր մի մարմին ստեղծել: Պատմաբանները պետք է ժողովեն ու տրամադրեն իրենց տվյալները: Տնտեսագետները դրանց հիման վրա պետք է զուտ գիտական հաշվարկ կատարեն: Ընդ որում, հաշվարկը այսպիսի բնույթ պիտի ունենա. եթե այսինչ հայը ոչնչացվել է, նրա ունեցվածքը բռնագրավվել, իսկ ձեռնարկությունն էլ, ասենք, 1915-ին փակվել՝ անհրաժեշտ է տնտեսագիտորեն հաշվարկել, թե այդ թվականից մինչեւ այսինչ օրը տնտեսական զարգացման ինչպիսի տեմպեր կարող էր ունենալ: Ի վերջո, այս ամենի հիման վրա, իրավագետները միջազգային նորմերին համապատասխանող դատական հայցեր պետք է ներկայացնեն:

Այո, սա բարդ, աշխատատար, պատասխանատու, բայց միանգամայն անխուսափելի եւ իրականացնելի գործ է, որը թելադրում է պետական կազմավորման անհրաժեշտություն: Ըստ մեզ, այդպիսի կառույց կարող էր լինել (պայմանական անվամբ) Սփյուռքի կոմիտեն՝ ընդհանուր-ազգային, քաղաքական-վերլուծական ծրագրեր մշակող, Հայրենիք-Սփյուռք կապերը համադրող, Հայ դատի բազմաթիվ հանձնախմբերի ջանքերը ի մի բերող մարմինը: Ճիշտ է, մեր պետությունն իր խղճուկ գանձարանով հիշեցնում է բնակչության մերկ սրունքները ծածկել փորձող մի քրքրված վերմակ, որ իշխանավորներն անընդհատ կարկատում են (դա իշխանավորների համար ակնհայտորեն հաճո գործ է, որովհետեւ ձեռքի աշխատանքը միշտ էլ թանկ է գնահատվել): Սակայն ինչո՞ւ ողբացյալ բյուջեի պայմաններում կարելի է ջրի կոմիտե ստեղծել, իսկ Սփյուռքի կոմիտե՝ ոչ: Այո, իհարկե, ջուրն էլ է կարեւոր, օդն էլ, ձվածեղն էլ: Իսկ Սփյուռքի կոմիտեն կարեւոր չէ՞, առանձնակի ուղե՞ղ է պետք հասկանալու այդպիսի պետական կառույցի ռազմավարական նշանակությունը: Կրկնում ենք, չի կարելի նստել-սպասել. դա հանցավոր անգործություն է:

Իհարկե, հիմնախնդրով զբաղվողները ձեռքերը չեն ծալել, սակայն խոսքը ակտիվանալու, գործին համակարգված, ազգային-պետական կազմակերպվածություն հաղորդելու մասին է: Հանուն մեր ժողովրդի օրինական պահանջների, հանուն մեր պատմության եւ ապագայի:

ԽԱՉԱՏՈՒՐ ԴԱԴԱՅԱՆ

ԱՆԴՐԱԴԱՐՁ

Ո՞վ պետք է զգույշ լինի

Անդրադառնալով «Սնարք» լրատվական գործակալությանը վերջերս տված հարցազրույցի ընթացքում ՀՀ-ում Բրիտանիայի դեսպան Թիմոթի Ջոնսի խոսքերին, որ Հայաստանը պարտավոր է «չափազանց զգույշ լինել» ցեղասպանության հարցը տարբեր երկրներում բարձրացնելիս, Հայաստանի ամերիկյան համալսարանի հատուկ դասընթացների բաժնի դեկան Աթենե Արմենյանը խմբագրությանն ուղղված նամակում նշում է. «Ճիշտ հակառակը: Թուրքիան է, որ չափազանց զգույշ պետք է լինի այն հարցում, որ չի բարձրացնում ցեղասպանության (եւ ոչ թե «սարսափելի ողբերգության») թեման, քանի որ, ինչպես վերջին դեպքերը ցույց են տալիս, դա քննադատության դուռ է բաց անում եւ այն տպավորությունը ստեղծում, թե ցեղասպանությունը պետական քաղաքականության ընդունելի ձեւ է Թուրքիայի համար: Վերջինիս ծայրահեղական դիրքորոշումներն ու մոլեռանդական քաղաքականությունը խոչընդոտում են, որ երկիրն առաջանա դեպի եվրոպական ինտեգրացում՝ անհրաժեշտ մի քայլ, առանց որի երկրի տնտեսական եւ մշակութային անկումը շարունակվելու է թավալվել դեպի անդունդ: Ավելին, այն կառավարությունները (ինչպես օրինակ, բրիտանականը), որոնք խրախուսում են Թուրքիային այդ հարցում, իրենք իրենց հեղինակությունն են վարկաբեկում, ցույց տալով, որ ինչքան թույլ են ընդունելու եւ պետականորեն դատապարտելու ցեղասպանությունը:

Վստահ եմ, պրն Թիմոթի Ջոնսը երբեք այդքան ինքնավստահորեն խորհուրդ չէր տա Իսրայելին զգուշանալու Հոլոքոստի հարցը բարձրացնելու միտումներից: Պետք է նշել, մյուս կողմից, որ Գերմանիան երբեք իրեն թույլ չէր տա նման վախկոտություն Հոլոքոստի քաղաքականության հանդեպ»:

Վերջում պրն Արմենյանը կարեկցանք հայտնելով եզրակացնում է. «Խեղճ դեսպանն ամեն ջանք գործադրում է կրթված եւ խելոք երեւալու համար՝ հակառակ իր կառավարության բացահայտ եւ ամենապրիմիտիվ բարբարոսության: Բայց եթե նա շարունակի նույն ձեւով վախկոտություն դրսեւորել, վախենում եմ արժանանա իր սնապարծ եւ բյուրոկրատ նախորդի ճակատագրին, որը մոռացության մատնվեց Կալկաթայի հորձանուտներում»:

Ավելացնենք, որ պրն դեսպանը վերոհիշյալ հարցազրույցում նշելով, որ ինքը ծանոթ է 1900-ականների իրադարձություններին, կասկած չէր հայտնել, որ «սարսափելի ողբերգությունը» իրոք տեղի էր ունեցել Օսմանյան Թուրքիայում: Բայց հավատում էր, որ ուրիշ երկրների կողմից պատմական իրողությունը ճանաչել տալու Հայաստանի պահանջները կարող են որոշակի դժվարություններ ստեղծել ընդհանրապես աշխարհի առանձին եւ մասնավորապես տարածաշրջանի երկրների հարաբերությունների միջեւ»: «Ես չեմ ասում, որ հարցը չպետք է բարձրացնել, բայց ուղղակի ուզում եմ նշել, որ նման քայլը պահանջում է չափազանց զգուշավոր եւ կշռադատված մոտեցում», ասել էր նա:

Պատասխանելով բրիտանական կառավարության կամ խորհրդարանի կողմից ցեղասպանության բանաձեւի հնարավոր ընդունման հեռանկարների հարցին, պրն Թիմոթի Ջոնսն ասել է, թե նախարարների կաբինետը դեռեւս Հայոց ցեղասպանության հարցը չի ընդգրկել իր օրակարգում, բայց խորհրդարանն արդեն երկար ժամանակ է, ինչ քննարկում է խնդիրը եւ, սակայն, չափազանց դժվար է կանխագուշակել, թե ինչպես կզարգանան իրադարձությունները:

Մախառող մարդու առասպելը

Վարդան Թովմասյանի արվեստանոցում

Վերջերս Փարիզում բացված անհատականը Վարդան Թովմասյանի համար ամենանշանակալին էր արտասահմանյան տարբեր երկրներում, նախկին ԽՍՀՄ-ում ունեցած ցուցահանդեսներից: Պատճառն իր՝ նկարչի, անմիջական մասնակցությունն էր էքսպոզիցիայից սկսած մինչեւ վերջ, մեկ շաբաթ շարունակ, որի շնորհիվ նրա շուրջ 37 գործերն ընդունվել են իրական եւ կենդանի հնչողությամբ:

Շուտով երեւանցի արվեստասէրներն առիթ կունենան տեսնել Վ. Թովմասյանի ստեղծագործությունները:

Քանդակագործ-նկարիչ Վարդան Թովմասյանն իր նորարարական արվեստով ասպարեզ եկավ 70-ականներին, այն ժամանակ, երբ հայկական արվեստում ավանդական ձեւերից հրաժարվելու փորձեր խայլեր էին արվում, մինչդեռ դեռեւ 60-ականներին անհեթեթ պլաստիկական խախտումը չափազանցություն, համարձակություն էր համարվում եւ նորի ու ավանդականի միջեւ մեծ տարածություն կար:

Առաջին իսկ գործերից Թովմասյանը հանդես եկավ որպես ինքնատիպ անհատականություն՝ կանգ չառնելով ստեղծվող արգելքների առաջ, անդրդվելի մնաց իր սկզբունքներին: Աշխարհի նորովի պատկերման նրա կերպը ծեւաստեղծման լոկ ինքնանպատակ փորձեր չէր, այլ լրջորեն մշակված ու անցյալի ժառանգության խոր վերլուծությունից ծնված ստեղծագործություններ: Նպատակը մնայուն, դարի գիտական նվաճումներին ու մտքին համահունչ արվեստ ստեղծելն էր:

1982 թ. երեւանի գեղագիտական կենտրոնում մի խումբ արվեստագետների հետ Թովմասյանի մասնակցությամբ կազմակերպված առաջին «հէփենինգը»՝ կերպարվեստի բոլոր տեսակներին, նաեւ երաժշտության ու պոեզիային, հավասարապես վերաբերելու ակնհայտ դրսեւորումն էր:

Քանդակագործ Վ. Թովմասյանը խոնարհվում է Վերածննդի վարպետների ունիվերսալության առաջ եւ կերպարվեստն ընդունում որպես գիտություն:

Վ. Թովմասյանն առաջիններից էր, որ փորձեց խնդել մոդելի պատկերման ավանդական ձեւերը: Հիշենք «Վիլյամ Սարոյան», «Ստրավինսկի», «Սալվադոր Դալի» դիմանկարները, տարբեր թեմաներով գրաֆիկական թերթերը, ազատ գծանկարները: Նա հետեւողականորեն զարգացրել է կերպարվեստին վերլուծաբար մոտենալու, 19-րդ դարի վերջին եւ 20-րդի սկզբին մասնատված կամ ծյուղավորված դասական ավանդույթները սինթեզելու իր առջեւ դրված խնդիրը:

Տարաբնույթ դարաշրջաններ ընդգրկող, որոշակի ժամանակի սահմաններից դուրս ամենաբազմազան թեմատիկ շարքերը արվեստագետի որդեգրած ամեն տեղ լինելու սկզբունքի եւ իր ներկայությամբ (իհարկե՝ ոչ ֆիզիկական) կատարյալ զգացողության հասնելու նպատակին ծառայող միջոցներ են: Նկարչի անդադար որոնումներն ուղղված են նյութի ընտրության, տարածության մեջ մոդելի ընդհանրացված ձեւերով պատկերման, կոմպոզիցիան կազմակերպող գծի, գույնի նորանոր արտահայտչամիջոցներ գտնելուն:

Նրա արվեստի կենտրոնում մախառող մարդն է, հաղթանակի հասնելու իր բարդ ու հակասական էությամբ, պայքարի ամենաբազմազան դրսեւորումներով: Աշխատանքը մինչեւ վերջ, մինչեւ նյութի սպառումը նկարչի ծգտումն է՝ հաստատելու, հոգեկան ընդհանրություն ստեղծելու հակասական ուժերի միջեւ ու հասնելու կատարյալ ներդաշնակության:

Եվ այսպես, իր ամենաստեսս մասնակցությամբ, կենսահաստատ փիլիսոփայությամբ, առողջ մտքի խտացումներով նկարիչը ստեղծում է ասելիքով հարուստ, ծեւով լակոնիկ ստեղծագործություններ, որոնք իրենց բյուրեղացված պարզությամբ աֆորիզմի, թեւավոր խոսքի կամ գրոտեսկի ուժ են ստանում: Արվեստագետի աչքերով դիտողը բռնում, սավառնում է դարերի վրայով, հետեւում կյանքի հարուստ ընթացքին՝ ուր չկա ժամ ու ժամանակ, կա հավերժ շարժում՝ կյանքը նորովի ընկալելու ու վերաիմաստավորելու, մարդկային ատոմի ամեն մի պահի մեջ հավերժին հաղորդվելու ներքափույց խորհուրդ:

ՇՈՒՇԱՆ ՈՍՏՈՒՆԻ

Արվեստաբան

«Մանվել Բաբլոյան» ֆոնդի շնորհանդեսը

Հայրենիքը սփյուռքին կապող կրթական հուսալի կամուրջ է դարձել «Սփյուռք» գիտաուսումնական կենտրոնը, որն արդեն երկու տարի գործում է Խ. Աբովյանի անվան հայկական պետական մանկավարժական համալսարանի համակարգում: Անցյալ տարվա ամռանը նա վերականգնեց սփյուռքահայ ուսուցիչների վերապատրաստության բարի ավանդույթը:

Կրթական գործունեությանը զուգընթաց կենտրոնում ստեղծվել է գրադարանային մասնագիտացված ցանց, որտեղ հավաքվում են արեւմտահայ գիտամշակութային արժեքներ: Բավական է նշել, որ վերջին երկու տարում գրքերի քանակը նվիրատուների շնորհիվ բազմապատկվել է երեք անգամ: Ուրախությամբ ընդգծենք, որ գրադարանի անձեռնմխելի ֆոնդում պահպանվում են գրող, գրականագետ Գեղամ Սեւանի անձնական գրքերը, որոնք դեռ երկու տարի առաջ գրադարանին է հանձնել գրողի այրին Զեփյուռ Սեւան-Տերտերյանը:

Եվ ահա վերջերս խորհրդահայ շրջանի ականավոր մատենագետ Մանվել Բաբլոյանի կինը՝ Հեղինե Բաբլոյանը, խորապես գիտակցելով կենտրոնի արեւմտահայագիտական ուղղությունը՝ նրա գրադարանին նվիրեց ամուսնու գրադարանից հայագիտական նշանակալի քանակությամբ արժեքավոր գրքեր, ամսագրեր:

Ապրիլի 10-ին կենտրոնի նախաձեռնությամբ կայացավ «Մանվել Բաբլոյան» անձեռնմխելի ֆոնդի շնորհանդեսը, որին մասնակցեցին մտավորականներ, դասախոսներ, ուսանողներ, հյուրեր: Երեկույթը ներածական խոսքով բացեց կենտրոնի տնօրեն, բանասիրական գիտությունների դոկտոր, պրոֆեսոր Սուրեն Դանիելյանը: Ելույթներ ունեցան բանաստեղծ Լեւոն Միրիջանյանը, ճարտարագիտական համալսարանի լեզուների ամբիոնի վարիչ Ջանի Միրզաբեկյանը, գրականագետ Սարգարիս Խաչատրյանը, ուսանողուհի Լուսինե Դավոյանը: Բոլորն էլ տիկին Բաբլոյանի քայլը բարձր գնահատեցին: Իսկ ավագ ընկերները հուշեր պատմեցին մատենագետի կյանքի եւ սփյուռքահայ մտավոր արժեքներին նրա բացառիկ նվիրումի մասին:

Հուզիչ էր տիկին Հեղինեի խոսքը, որը հույս հայտնեց, որ իր ամուսնու գրքերը կենտրոնում ստանում են երկրորդ կյանք: Միջոցառման ընթացքում Կոմիտասի անվան երաժշտանոցի ուսանողուհի Լուսինե Ղազարյանը կատարեց մի քանի շարականներ Նարեկացուց եւ Շնորհալուց՝ բովանդակալից ու տպավորիչ դարձնելով գեղեցիկ այս հանդիսությունը:

ՇՈՒՇԱՆԻԿ ԳԱԼՍՏՅԱՆ

Ձեւ N1

ՀԱՇՎԱՊԱՀԱԿԱՆ ՀԱՇՎԵԿՇԻՌ

առ 1.2000 թ.

Կազմակերպության անվանումը	«Սազմիում» ՍՊԸ	
Գործունեության հիմնական տեսակը	Խաղատուն	
Կազմակերպչական իրավական տեսակը	Կոլեկտիվ	
Պետական ռեգիստրում գրանցման համարը		29007002045
Հարկ վճարողի հաշվառման համարը		01822031
Հասցեն	Րաֆֆու 77	հեռախոսը 74-04-11

ԱԿՏԻՎ	տող	տարեսկզբին	տարեվերջին
I. Ոչ ընթացիկ ակտիվներ			
1. Նյութական ակտիվներ			
Հիմնական միջոցներ - մնացորդային արժեք	010	238	
- արժեքը (01)	011	1205	1205
- մաշվածություն (02)	012	967	1205
Ընդամենը 1-ին ենթաբաժնով	050	238	-
5. Ոչ ընթացիկ այլ ակտիվներ			
Ընդամենը I բաժնով	130	238	-
II Ընթացիկ ակտիվներ			
1. Ապրանքանյութական պաշարներ			
Փոխարժեք եւ արագամաշ առարկաներ - մնացորդային արժեք	160	159	159
- արժեքը	161	318	318
- մաշվածություն	162	159	159
Ապրանքներ	220	88	28
Առեւտրային հավելագին	230	37	16
Ընդամենը 1-ին ենթաբաժնով	260	210	171
4. Դրամական միջոցներ			
Դրամարկղ	410	4220	6507
Հաշվարկային հաշիվ	420	28	1
Ընդամենը 4-րդ ենթաբաժնով	470	4248	6508
Ընդամենը II բաժնով	480	4458	6679
Հաշվեկշիռ	490	4696	6679

ՊԱՍԻՎ	տող	տարեսկզբին	տարեվերջին
I. Սեփական կապիտալ			
Կանոնադրական կապիտալ	600	5000	5000
Նախորդ տարվա վնաս	680	865	
Հաշվետու տարվա չբաշխված զուտ շահույթ	590	X	385
Նախորդ տարվա չբաշխված զուտ շահույթ	600	2	
Ընդամենը I բաժնով	620	4137	5385
2. Կարճաժամկետ կրեդիտորական պարտքեր			
Հաշվարկներ բյուջեի հետ	820	419	1175
Հաշվարկներ սոցիալական ապահովագրության եւ ապահովության գծով	830	39	57
Հաշվարկներ անձնակազմի հետ աշխատավարձի վճարման գծով	840	101	62
Ընդամենը 2-րդ ենթաբաժնով	910	559	1294
3. Կարճաժամկետ այլ պասիվներ			
Ընդամենը III բաժնով	960	559	1294
Հաշվեկշիռ	970	4696	6679

Ձեւ N2

ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ԱՐԴՅՈՒՆՔՆԵՐԻ ՄԱՍԻՆ ՀԱՇՎԵՏՎՈՒԹՅՈՒՆ

Ցուցանիշի անվանումը	տող	Հաշվետու ժամանակաշրջան	Նախորդ տարվա նույն ժամանակաշրջանում
Արտադրանքի, ապրանքների, ծառայությունների իրացումից զուտ հասույթ	010	14700	15560
Իրացված արտադրանքի, ապրանքների, ծառայությունների արտադրական ինքնարժեք	020	3969	16004
Ապրանքների իրացումից զուտ հասույթ	040	519	1530
Իրացված ապրանքների արժեք	050	-	2533
Իրացված ապրանքներին բաժին ընկնող առեւտրային հավելագին	070		582
Համախառն շահույթ (վնաս)	080		(865)
Արտադրանքի, ապրանքների, ապրանքների, ծառայությունների իրացումից շահույթ (վնաս)	110	1250	(865)
Գործառնական գործունեության արդյունքը՝ շահույթ (վնաս)	140	1250	(865)
Սովորական (ֆինանսական) գործունեության արդյունքը շահույթ (վնաս)	170		(865)
Հաշվետու ժամանակաշրջանի շահույթ (վնաս)	190	1250	(865)
Նախորդ տարվա վնաս	200	865	
Զուտ շահույթ (վնաս)	220	385	(865)

Ձեւ N3

ՍԵՓԱԿԱՆ ԿԱՊԻՏԱԼԻ ՈՐՈՇ ՀՈԴՎԱԾՆԵՐԻ ՇԱՐԺԻ ՄԱՍԻՆ ՀԱՇՎԵՏՎՈՒԹՅՈՒՆ

1. Կանոնադրական կապիտալ

Ցուցանիշի անվանումը	տող	Հաշվետու ժամանակաշրջան	Նախորդ տարվա նույն ժամանակաշրջանում
Մասնակիցների հայտարարած ներդրումները կանոնադրական կապիտալում	020	5000	5000
Կանոնադրական կապիտալի մնացորդը հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում	090	5000	5000
4. Չբաշխված շահույթ			
Չբաշխված շահույթի տարեսկզբի մնացորդը	320	2	341
Հաշվետու տարվա չբաշխված շահույթ	340	385	
Շահաբաժինների (եկամուտների) հաշվեկշռում չբաշխված շահույթի հաշվին	350	-	
Չբաշխված շահույթի այլ նվազեցումներ	390	2	339
Չբաշխված շահույթի մնացորդը հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում	400	385	2

Ձեւ N4

ԴՐԱՄԱԿԱՆ ՄԻՋՈՑՆԵՐԻ ՀՈՍՔԵՐԻ ՄԱՍԻՆ ՀԱՇՎԵՏՎՈՒԹՅՈՒՆ

Ցուցանիշի անվանումը	տող	Գումար	Այդ թվում դրամարկղ		բանկային հաշիվներ	
			դրամ	արտարժույթ	դրամ	արտարժույթ
Դրամական միջոցների տարեսկզբի մնացորդը	010	4248	4220		28	
Արտադրանքի ապրանքների, ծառայությունների իրացումից	020	14700	14700			
Ապրանքների իրացումից	030	624	624			
Ընդամենը գործառնական գործունեությունից մուտքեր	080	15324	15324			
Գործառնական գործունեությունից դրամական միջոցների մուտքեր						
Ապրանքների ձեռքբերման դիմաց	100	307	307			
Աշխատավարձի եւ դրան հավասարեցված վճարումների դիմաց	130	1244	1244			
Սոցիալական ապահովագրության եւ ապահովության նպատակով	140	581			581	
Վճարումներ բյուջե	160	7481			7481	
Գործառնական այլ գործունեության նպատակով	170	3502	3502			
Ընդամենը գործառնական գործունեությունից ելքեր	180	13115	5053		8062	
Գործառնական գործունեությունից զուտ դրամական հոսքեր	190	2209	10271		8062	
Ինվեստիցիոն գործունեությունից դրամական միջոցների մուտքեր						
Հիմնական միջոցների իրացումից	200	78	78			
Ընդամենը ինվեստիցիոն գործունեությունից մուտքեր	270	78	78			
Ինվեստիցիոն գործունեությունից զուտ դրամական հոսքեր	350	78	78			
Ընդամենը զուտ դրամական հոսքեր գործառնական, ինվեստիցիոն եւ ֆինանսական գործունեությունից	470	2287	10349	180621		
Մուտքագրվել է բանկ դրամարկղից	550	8035			8035	
Հանձնվել է դրամարկղից բանկ	560	8062	8062			
Դրամական միջոցների մնացորդը հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջին օրվա դրությամբ	620	6508	6507	-	1	

Ձեւ N5

ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ՀԱՇՎԵՏՎՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻՆ ԿԻՑ ԾԱՆՈՒՑՈՒՄՆԵՐ

1. Հաշվապահական հաշվեկշռին կից ծանուցումներ

1. Հիմնական միջոցներ

Ցուցանիշի անվանումը	տող	Տարեսկզբի մնացորդը	Մուտքագրվել է	Մուտքագրվել է	Տարեվերջի մնացորդը
Մեքենաներ եւ սարքավորումներ					
- մնացորդային արժեք	05	238		238	-
- արժեքը	051	1205			1205
- մաշվածություն	052	967	238		1205
Մնացորդային արժեքը	120	238		238	-
արժեքը	121	1205			1205
մաշվածություն	122	967	238		1205
2. Կապիտալ ներդրումներ եւ տեղակայման ենթակա սարքավորումներ					
Տեղակայման ենթակա սարքավորումներ	140	1205			1205
5. Ապրանքանյութական պաշարներ					
Փոխարժեք եւ արագամաշ առարկաներ					
- մնացորդային արժեք	360	159			159
- արժեքը	361	318			318
- մաշվածություն	362	159			159
Պատրաստի արտադրանք	370	-			-
Ապրանքներ					
- արժեքը	380	51	564	587	28
- առեւտրային հավելագին	381	37	289	310	16

9. Հաշվարկներ բյուջեի հետ

Ցուցանիշի անվանումը	տող	Տարեսկզբի մնացորդը	Հաշվարկվել է	Մարվել է	Տարեվերջի մնացորդը
Ավելացված արժեքի հարկ	680	-1	104	70.0	33
Եկամտահարկ	710	-9	38.0	36.0	7.0
Հաստատագրված վճարներ	740	429	7640	6919	1150
Տույժեր	780	-	456	456	-
Ընդամենը	800	419	8238	7481	1176
10. Հաշվարկներ աշխատավարձի, սոցիալական ապահովագրության եւ ապահովության գծով					
Աշխատավարձի գծով	810	102	1241	1281	62
Կենսաթոշակային եւ զբաղվածության հիմնադրամի գծով	830	39	599	581	57
Ընդամենը	840	141	1840	1862	119

13. Զուտ ակտիվների հաշվարկ

Ցուցանիշի անվանումը	տող	Հաշվեկշռի տողի համարը	Հաշվետու ժամանակաշրջանի սկզբում	Հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում
Սեփական կապիտալ	1030	620	5000	5000
Գալիք ժամանակաշրջանի եկամուտներ	1040	920		

II. Ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությանը կից ծանոթագրություններ

1. Իրացված արտադրանքի, աշխատանքների, ծառայությունների արտադրական ինքնարժեքը

Ցուցանիշի անվանումը	Տող	Գումար
Ուղղակի նյութական ծախսումներ	1080	11791
Ուղղակի աշխատանքային ծախսումներ	1090	1940
Անուղղակի արտադրական ծախսումներ այդ թվում	1100	238
Հիմնական միջոցների ամորտիզացիոն մասհանումներ	1101	238
Իրացված արտադրանքի (աշխատանքների, ծառայությունների) արտադրական ինքնարժեք	1150	13969

Փաստացի շահութահարկի հաշվարկ

Ցուցանիշները	Կոդը	Հազարավոր սպասներով
Հաշվետու տարվա ֆինանսական արդյունքների հանրագումարը ըստ հաշվապահական հաշվառման տվյալների ա) շահույթը	0100	385 հ.
Հաշվետու տարվա ֆինանսական արդյունքների հանրագումարը շահութահարկի հաշվարկման նպատակով կատարված ավելացումներով հանդերձ հաստատագրված	0300	385.0

Տնօրեն ԱՆՏՈՆՅԱՆ ՍԱԹԵՆԻԿ

Հաշվապահ ՄԱՐԳԱՐՅԱՆ ՍՎԵՏԼԱՆԱ

ԱԶԳ

Մարզական

ՇԱԽՄԱՏ

Վլադիմիր Հակոբյանի հաղթանակը

Փարիզի մերձակա Էնգեն լը Բենս քաղաքում անցկացված միջազգային մրցաշարում հիանալի հանդես եկավ երեւանցի շախմատիստ Վլադիմիր Հակոբյանը։

Այս առողջարանային բնակավայրում ավարտված մրցաշարը թվով չորրորդն էր։ 1995 թվականին անցկացված մրցաշարում խաղում էր ընդամենը մեկ գրոսմայստեր՝ Իգոր Ռաուսիսը (Լատվիա), որն էլ հաղթող դարձավ 6,5 միավորով։ 1997-ին հաղթեցին Վիկտոր Կորչնոյն ու Էթիեն Բաքրոն, 1999-ին՝ Ժոել Լոթիեն։ Հետաքրքիր է, որ այս երկու մրցաշարերի հաղթողները նույնպես 6,5 միավոր վաստակեցին։

Այս տարի անցկացված մրցաշարն իր կազմով ամենաուժեղն էր։ Տասը մասնակիցները (հինգական ֆրանսիացի եւ արտասահմանցի գրոսմայստերներ) բավականին բարձր անհատական վարկանիշներ ունեին, եւ մրցաշարը, ըստ ՖԻԴԵ-ի դասակարգման, 17-րդ կարգ ստացավ։ Նշենք, որ սա Ֆրանսիայում անցկացված մրցաշարերից ամենաբարձր կարգ ունեցողն էր։

Վլադիմիր Հակոբյանը մի տեսակ «հանգիստ» սկսեց մրցաշարը։ Առաջին երեք տուրերում նա ոչ-ոքիներ արեց, սակայն հաջորդ երեքում տպավորիչ հաղթանակներ տարավ, ու դարձավ առաջատար։ Վերջին երեք հանդիպումները երեւանցի շախմատիստը խաղաղ արդյունքով ավարտեց, բայց դա չխանգարեց, որ նա միանձնյա նվաճի մրցաշարի հաղթողի կոչումը։ Գրավելով առաջին տեղը՝ Հակոբյանն իր անհատական վարկանիշը բարձրացրեց 15 կետով։ Նշենք, որ սա Վլադիմիրի արդեն երրորդ հաղթանակն է 2001 թվականի ընթացքում։ Մինչ այդ նա նման հաջողության էր հասել Ուբեդայի (Իսպանիա) եւ Լաս Վեգասի (ԱՄՆ) մրցաշարերում։ Ինչպես երեւում է, աշխարհի 1999 թ. փոխչեմպիոնը աստիճանաբար վերագտնում է իր խաղը։

Ներկայացնենք Էնգեն լը Բենսի մրցաշարի վերջնական արդյունքները. 1. Վլադիմիր Հակոբյան (Հայաստան)՝ 9 հնարավորից 6 միավոր, 2. Ժոել Լոթիե (Ֆրանսիա)՝ 5,5, 3-5. Եվգենի Բարեեւ (Ռուսաստան), Լուկ վան Վելի (Հոլանդիա), Էթիեն Բաքրո (Ֆրանսիա)՝ 5-ական, 6. Ալեքսանդր Գրիշչուկ (Ռուսաստան)՝ 4,5, 7. Լորան Ֆրեսինե (Ֆրանսիա)՝ 4, 8-9. Վիորել Բոլոգան (Մոլդովա), Վլադիսլավ Տկաչեւ (Ֆրանսիա)՝ 3,5-ական, 10. Քրիստիան Բաուեր (Ֆրանսիա)՝ 3 միավոր։

ՇԱՇԿԻ

Հաղթողը որոշվեց լրացուցիչ պայքարից հետո

Երեւանում անցկացվեց միջազգային (100 վանդականոց) շաշկու մրցաշար, որը նվիրված էր քրիստոնեությունը Հայաստանում որպես պետական կրոն հռչակելու 1700-ամյակին։

10 մարզիկների մասնակցությամբ մրցաշարում առանց պարտության հանդես գալով եւ 9 հնարավորից վաստակելով 7-ական միավոր՝ առաջին-երկրորդ տեղերը բաժանեցին Ռուբեն Խաչիկյանն ու Վաչիկ Մուրադյանը։ Հաղթողին որոշելու համար նրանց միջեւ անցկացվեց լրացուցիչ խաղ կրճատ ժամակարգով։ Շահելով այն մրցաշարի հաղթողի կոչումը նվաճեց Մուրադյանը։ Երրորդ տեղը գրավեց Արթուր Թումանյանը (6 միավոր), չորրորդը՝ Արտակ Հակոբյանը (5,5)։

Այս չորս մարզիկներն ընդգրկվեցին այն թիմի կազմում, որը կմասնակցի Սանկտ Պետերբուրգում հունիսի 3-8-ը անցկացվելիք Եվրոպայի ակումբային առաջնությանը։ Բացի այդ, Վաչիկ Մուրադյանը հանդես կգա աշխարհի առաջնության ընտրական մրցաշարում։ Այն կանցկացվի Հոլանդիայում, օգոստոսին։

ՖՈՒՏԲՈԼ

1/4 եզրափակիչի առաջին խաղերը

Կիրակի եւ երկուշաբթի օրերին անցկացվեցին Հայաստանի գավաթի խաղարկության քառորդ եզրափակիչ փուլի առաջին հանդիպումները։

«Լեռնագործ» (Կապան)-«Արարատ» (Երեւան) խաղում հաջողությունն ուղեկցեց վերջիններիս՝ 2-0։ Երեւանցիներին հաղթանակ բերեցին Էմիլ Մեսրոպյանի եւ Աղվան Մկրտչյանի դիպուկ հարվածները։

Գյումրիի «Շիրակը», սեփական խաղադաշտում ընդունելով Երեւանի «Կիլիկիային», լուրջ դիմադրության հանդիպեց։ Առաջին խաղակեսի վերջին րոպեին շիրակցի Արարատ Հարությունյանը 11 մ տուգանային հարվածով բացեց հաշիվը, բայց դաշտի տերերին չհաջողվեց ավելին անել։ Ընդհակառակը, երիտասարդ կիլիկիացիները կարողացան Հարություն Ասլամազյանի հարվածից հետո հավասարեցնել հաշիվը՝ 1-1 (71')։

Անսպասելի ավարտ ունեցավ նաեւ երեւանյան «Փյունիկ»-«Արաքս» հանդիպումը։ Երբ խաղի 32-րդ րոպեին չեմպիոնների ավագ Ռազմիկ Գրիգորյանը բացեց հաշիվը, թվաց, թե «Արաքսը» առանց դժվարության կհաղթի։ Բայց երկրորդ խաղակեսում նախ Արտավազդ Քարամյանը հավասարեցրեց հաշիվը (50'), ապա Հայկ Հարությունյանն առաջ մղեց իր թիմին (63')։ Այսպիսով, հաղթելով 2-1 հաշվով, «Փյունիկը» կիսաեզրափակիչ մտնելու լուրջ հայտ ներկայացրեց։

Համառ պայքարում ընթացավ «Զվարթնոց» (Երեւան)-«Միկա» (Աշտարակ) խաղը։ Հանդիպման ելքը վճռեց «Միկայի» խաղացող Դավիթ Գրիգորյանի խփած միակ գոլը (79')։

1/4 փուլի պատասխան խաղերը կանցկացվեն ապրիլի 27-28-ին։

ՆԱՐԴԻ

Անցկացվել է երկու մրցաշար

Միջազգային խոշոր մրցաշարերին լավագույնս նախապատրաստվելու նպատակով Հայաստանի նարդու ազգային ֆեդերացիան «կարճ» խաղաձեւի հետաքրքիր մրցումներ է նախաձեռնել։ Շարքը բաղկացած է 8 մրցաշարերից, որոնց կհաջորդի եզրափակիչը։ Մրցաշարերում հանդես գալ կարող են բոլոր ցանկացողները, բայց նշենք, որ եզրափակիչում խաղալիս առավելություն են ստանում այն նարդիստները, որոնք մասնակցել են առնվազն 4 մրցաշարերի։ Ավելացնենք նաեւ, որ ՀՆԱՖ-ի որոշմամբ, մրցաշրջանի կարեւորագույն ստուգատեսներում (աշխարհի եւ Եվրոպայի առաջնություններ, միջազգային մրցաշարեր) հանդես գալու իրավունք կտրվի միայն այն նարդիստներին, որոնք կմասնակցեն մրցումներին, նրա եզրափակիչ փուլերին։

Արդեն երկու մրցաշար է անցկացվել։ Առաջինում հաղթել է Արթուր Մուրադյանը, երկրորդում՝ Սերգեյ Դրմոյանը։

Առաջիկա շաբաթ եւ կիրակի օրերին երրորդ մրցաշարը կանցկացվի նարդու ֆեդերացիայի ուսումնամարզումային կենտրոնում (Վարդանանց անցուղի, 4, Կինոյի տան հարեւանությամբ)։ ՀՆԱՖ-ը հրավիրում է հինավուրց խաղի սիրահարներին։

Բաժինը վարում է
ՌԱԶՄԻԿ ԱՄԱԳՅԱՆԸ

ԲՌՆՑՔԱՄԱՐՏ

Լենոքս Լյուիսի անսպասելի պարտությունը

Հարավաֆրիկյան Յոհանեսբուրգում կայացած Լենոքս Լյուիս-Հասիմ Ռահման մրցամարտից առաջ կողմերի հնարավորությունները գնահատվում էին որպես 20-ը 1-ի, իհարկե՝ հօգուտ Լյուիսի։ Իրոք, անգլիացի 36-ամյա ծանրքաշային բռնցքամարտիկը բազմաթիվ տպավորիչ հաղթանակներ է տարել ուժեղագույն մրցակիցների նկատմամբ եւ իրավամբ կրում է WBC-ի եւ IFB-ի վարկածով աշխարհի չեմպիոնի կոչումը։ Նրա մրցակիցը՝ 28-ամյա ամերիկացի Ռահմանը, միայն WBU-ի վարկածով չեմպիոն է, ինչն անհամեմատելի է Լյուիսի կոչումների հետ։ Բայց հաշվի առնենք, որ մենամարտն ընթանում էր անսովոր պայմաններում, ծովի մակերեւույթից 1600 մ բարձրության վրա։ Բայց ավելի կարեւոր էր այն, թե բռնցքամարտիկներն ինչպես էին նախապատրաստվել այս հանդիպմանը։ Լյուիսը կշռում էր 122 կգ՝ իր մարտական քաշից 10 կգ ավելի։ Նա Յոհանեսբուրգ էր եկել մենամարտից ընդամենը երկու շաբաթ առաջ, ինչը բավարար չէր կլիմայափոխման համար։ Իրեն քննադատողներին անգլիացի չեմպիոնը պատասխանում էր, որ ինքը գիտե, թե ինչպես պետք է նախապատրաստվի կարեւորագույն հանդիպումներին։ Ի տարբերություն մրցակցի, Ռահմանն ավելի լրջորեն էր տրամադրվել։ Նա Հարավաֆրիկյան Հանրապետություն էր ժամանել մեկ ամիս առաջ։

Գրոհում է Ռահմանը (ձախից)։

Ամերիկացի բռնցքամարտիկը հայտարարում էր. «Ես դեռ ոչ մի մենամարտի այսպես չեմ պատրաստվել»։ Նա ասում էր, որ չի վախենում ահեղ մրցակցից ու հաղթելու է նրան։ Այդպես էլ եղավ, համառ պայքարում ընթացած մրցամարտում Հասիմ Ռահմանը հաղթեց ու նվաճեց աշխարհի չեմպիոնի կոչումը։ Սա Լենոքս Լյուիսի երկրորդ պարտությունն է մարզական կարիերայի ընթացքում։

ՍԿԱՆՎՈՐԴ

- Չորացած ճահճային լիճ Հայաստանում — 1
- Ռուս բնանկարիչ — 2
- Բալետի հայ պարող
- Ինքնաթիռի մակնիշ — 3
- Գեղարվեստ. փոխածավալ ստեղծագործ. — 4
- Նյութի քանակի միավորը
- 5
- Գետ Իտալիայում — 6
- Հարուստ, ծխոտը մարդ — 9
- 7
- Իգական սեռի ներկայացուցիչ — 10
- Տառեխով հայտնի լիճ — 8
- Ռադիոակտիվ տարր — 13
- Երաժշտական ձայնանիշ — 14
- Ճաշին համ տվող նյութ — 11
- Կենդանական աղբ — 12
- Տապանի բնակիչը — 17
- Փոխադրամիջոց — 15
- 16
- Բանկային դրամական փոխադրություն
- Պերուի մայրաքաղաքը — 19
- Դաստիարակված, ... մարդ — 21
- Մուգ կարմիր — 18
- Պիկասոյի գործը — 23
- Ռելեային տարր պարունակող սարք — 24
- Հողի մակերեսի չափի միավոր — 20
- Գավառ Մեծ Հայքի Այրարատ նահանգում — 22
- 25
- Դոստոեւսկու վեպը «...ը»
- Կղզի Ադրիատիկ ծովում ... Դալար — 27
- Իգական սեռական ներքին օրգան — 28
- Լեռնաշղթա Ղազախստանում — 29
- Հայ գրող, ... ազգային ... Գարու... — 30
- Սոխի տեսակ — 26
- Հողը փորելու պրոցեսը — 31
- Վայրի տանձի տեսակ — 33
- Կծոխուր, սմախի, ... — 34
- Ասորեստանցիների գլխավոր աստվածը — 36
- Կոսմետիկական միջոց — 32
- Լիճ Հայաստանում — 38
- Հայոց արքա — 35
- Կեղտ, թափոն, ... — 37
- Էլեկտրական ... միացման էլեկտ. հաղորդիչ — 39
- «Ժիզել» բալետի հեղինակը — 44
- Նավահանգիստ Պարսից ծոցի ափին ... Դաբի — 40
- 41
- Գյուղ ԼՂ Հադրութի շրջանում — 42
- 43
- Գիշերային թռչուն
- Հայկական հեռուստատեսություն — 45
- Մարմնի մաս

Կազմեց Է. ԱՎԵՏԻՍՅԱՆԸ

ՀՈՒՅ

1965 թ. գործող Հայաստանի ուսանողական ջոկատների համրապետական շտաբը, որը ՅՈՒՆԵՍԿՕ-ի կամավորական ծառայության կոմիտեի անդամ է, հրավիրում է որպես կամավորական մասնակցելու արտասահմանում եւ Հայաստանում միջազգային աշխատանքի ճամբարների ամառային ծրագրերին:

Պայմանները՝ *անգլերենի (ֆրանսերեն, գերմաներեն) տիրապետում, կամավորականի անդամավճար եւ ուղեվարձի վճարման հնարավորություն:*

Դիմումներն ընդունվում են հետեւյալ հասցեով՝

Կորյունի 19ա, 7-րդ հարկ, հեռ.՝ 52 27 88, 52 27 01

ՀԱՄԵՐԳ

Ապրիլի 24-ին, ժամը 19:00-ին, «Արամ Խաչատրյան» համերգասրահում կկայանա համերգ՝ նվիրված Մեծ եղեռնի անմեղ զոհերի հիշատակին: Համերգին մասնակցում են «Սերենադ» կամերային նվագախումբը (գեղարվեստական ղեկավար՝ Էդուարդ Թոփչյան), Հայաստանի ֆիլհարմոնիկ երգչախումբը (խմբավար՝ Գեւորգ Մուրադյան), մեներգիչներ՝ Իրինա Զաքյան (սոպրանո), Առնոլդ Քոչարյան (բարիտոն):

Դիրիժոր՝ Էդուարդ Թոփչյան:

Ծրագրում՝

Դավիթ Հալաջյան
«MISSA DE LUMINE»

Գեղարվեստական ղեկավար եւ գլխավոր դիրիժոր Էդուարդ Թոփչյան

ՀԲԸՄ-ի 2000/2001 թթ. համերգաշրջանի հովանավոր՝ AGBU-Հայկական բարեգործական ընդհանուր միություն

Լրացուցիչ տեղեկությունների համար խնդրում ենք զանգահարել 56 06 45 հեռախոսահամարով:

ՀՖՆ ՏԵՂԵԿԱՏՎԱԿԱՆ ԿԵՆՏՐՈՆ

«ՕՆԻՔՍ» ՓԲԸ-Ն
առաջարկում է

ONIX

- *Վարձակալական սկզբունքով տրամադրում է շինարարական կաղապարներ (опалубка), ցանկացած կառույցի համար:*
- *Նախագծային եւ շինարարական խնդիրներից:*
- *Միջնորդային ծառայություններ շինարարությունում:*

Հասցեն՝ Արցախի 55,
հեռ. 47-46-12, 57-19-51, 40-52-80,
«Կառուցենք միասին»

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

Ապրիլի 27-ին Լոռու մարզպետ Հենրիկ Քոչինյանը «Ինտերնետ» միջազգային համակարգչային կապի ցանցով կպատասխանի Լոռու մարզի սոցիալ-տնտեսական զարգացման վերաբերյալ հարցերին, որոնք ցանկացողները կարող են հղել ապրիլի 25-ին, 26-ին, հետեւյալ հասցեներով՝ inform-lori@yahoo.com կամ marzpet-lori@yahoo.com:

ՀՀ ԼՈՌՈՒ ՄԱՐԶՊԵՏԱՐԱՆԻ ԼՐԱՏՎՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ՀԱՍԱՐԱԿԱՅՆՈՒԹՅԱՆ ՀԵՏ ԿԱՊԵՐԻ ԲԱԺԻՆ

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

«Արզնու տոհմային ԹՏԽ» ԲԲԸ-ի բաժնետերերի ընդհանուր ժողովը կկայանա սույն թվականի մայիսի 12-ին, ժամը 11:00-ին, հասցեն՝ գյուղ Արզնի, «Արզնու տոհմային ԹՏԽ»-ի տարածքում:

Օրակարգում.
1. 2000 թ. ֆինանսատնտեսական գործունեության արդյունքների մասին
2. Ընթացիկ հարցեր

Տնօրենների խորհրդի նախագահություն

«Գործ բոլորին» գործակալությունն աշխատանքի է հրավիրում մասնագետներ բոլոր մասնագիտությունների գծով:

Հասցեն՝ Տերյան 52, հեռ. 58-61-56:

ԵՐԵՎԱՆՈՒՄ ԻՐԱՆԻ ԻՍԼԱՄԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԴՊՐՈՑԻ ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

Երեւանում ԻԻՀ դպրոցը մտադիր է Կոմիտաս-Հրաչյա Քոչար եւ Ազատության փողոցներում հարմար գներով ձեռք բերել հարմարավետ ուսումնական (դպրոցի) շենք՝ ներքոհիշյալ չափանիշներով: Ցանկացողները կարող են դիմել ԻԻՀ դպրոցի տնօրեն Ֆարհադ Հաջի Փարվանեհին՝ 422174 բջջային հեռախոսահամարով եւ վաճառվող շենքի ամբողջական տվյալները՝ սեփականության փաստաթղթերը հաստատված հետ գրավոր հանձնել ԻԻՀ դպրոց՝ Երեւան, Արաբկիրի շրջան, 17 փողոց, թիվ 2/1 տուն:

1-Հողատարածքը 800-1000 քմ
2-Շենքի մակերեսը 400-600 քմ
3-Սենյակների քանակը 15-20
4-Շենքը պետք է ունենա բակ, սանհանգույց, քաղաքային գազամատակարարում, մշտական ջուր եւ էլեկտրաէներգիա եւ հեռախոս:
5-Շենքի արտաքին տեսքը եւ տարածքը պետք է լինեն բարվոք վիճակում
6-Սեփականության փաստաթղթերը ինչպես նաեւ կադաստրի հետ կապված հարցերը պետք է համապատասխանեն հողատարածքի եւ շինության իրական տվյալներին:

ԿԱՐՍ-ԲԱԼՍ
ԱՇԽԱՏԱՆՔԱՅԻՆ ՕՐԸ՝ 24 ԺԱՄ

Կանխավճարով բնական, արհեստական եւ բնական չորացած ծաղիկներով փնջեր, կոմպոզիցիաներ: Առաքում դեպի ձեր նշած հասցեն:

Հարսանյաց հանդեսների, ծննդյան տոների եւ ուրախ տոնակատարությունների ձեւավորում (ծաղիկներով, փուչիկներով, ֆեյերվերկներով)

Փաթեթավորում սփինների, նվերների (շարժիկներ, մոմեր, զարդեր)

Ձեւավորում բնական ծաղիկներով օֆիսների, տների, ռեստորանների եւ այլ հանրային վայրերի

Ինտերֆլորա ծառայության միջոցով աշխարհի բոլոր երկրներ առաքում ցանկացած երկիր

Սգո պսակներ

ԿԱՐՍ-ԲԱԼՍ ՍՊԸ
Ծաղկի սրահ
375070, Հայաստան
Երեւան, Երվանդ Քոչարի փ. 8/1,
Հեռ./Tel. 577-533, Ֆաքս/Fax
(3741) 540-158 Բջջ./Mob. (0-9)
40-86-30

ԲԺՇԿԱԿԱՆ ԿԵՆՏՐՈՆ «ԲՆԱԲՈՒԺՈՒԹՅՈՒՆ»

Բնական գործոնների (նաեւ աղի փորվածքներում) լիարժեք օգտագործում:

Բարձրակարգ խորհրդատվական, կլինիկական ախտորոշում, բուժում տնային պայմաններում, երկարաժամկետ բժշկական վերահսկողություն:

Մենք պատրաստ ենք Ձեր առողջության հիմնախնդիրները վերցնել մեզ վրա: Մենք կկրճատենք Ձեր առողջապահական ծախսերը եւ կազատենք Ձեզ հոգսերից եւ հիվանդություններից:

Հասցեն՝ Գ. Նժդեհի 7, բն. 11, հեռախոս՝ 42-07-39:
Աշխատանքի ժամերը՝ 11:00-20:00:
Բժշկագիտության դոկտոր Անդրանիկ Հայկի Ոսկանյանի ընդունելության ժամերն են՝ 16:15-19:45:

Հայաստանի ամերիկյան համալսարանի
հատուկ դասընթացների բաժին
A DECADE OF ACHIEVEMENTS 1991-2001 Նվաճումների տասնամյակ

Դասախոսությունների շարք ծրագիր
Հայաստանում Թուրքմենստանի արտակարգ եւ լիազոր դեսպան
Թոյլի Կուրբանովը
ներկայացնում է
«Կասպից ծովի ավազանը որպես ռեսուրսների համակարգ. Թուրքմենստանի տեսակետը»
Չորեքշաբթի, ապրիլի 25-ին, ժամը 18:00-ին
Հայաստանի ամերիկյան համալսարանի փոքր դահլիճում
Դասախոսությունը կընթանա անգլերենով
հայերեն համընթաց թարգմանությամբ
Մուտքն ազատ է
Լրացուցիչ տեղեկությունների համար զանգահարել՝ 51-27-07:

YEREVAN-PARIS-LYON
SABERATOURS-SEVAN
ՍԱԲԵՐԱՏՈՒՐ-ՍԵՎԱՆ
ԵՐԵՎԱՆ-ՓԱՐԻԶ-ԼԻՈՆ

Ավիատոմսեր եւ տուրիզմ

«Սաբերատուր-Սեւան»
ճամփորդական գործակալությունն առաջարկում է.

- ***Ավիատոմսեր Երեւանից ուղիղ չվերթերով***

ARMENIAN AIRLINES swissair KLM BRITISH AIRWAYS АЭРОФЛОТ

տրանզիտ քաղաքներով ցանկացած ուղղությամբ եւ ընկերությամբ: Փարիզի օդանավակայանում Ձեզ կդիմավորի մեր գրասենյակի ներկայացուցիչը եւ կհոգա Ձեր բոլոր հոգսերը՝

- ***Գնացքի տոմսեր Եվրոպայում***
- ***Հյուրանոցների ամրագրում Հայաստանում եւ արտասահմանում***
- ***Բժշկական ապահովագրություն***

375010, ք. Երեւան, Վարդանանց 10
Հեռ. (3741) 52 54 48, 52 85 48, ֆաքս (3741) 56 40 30
E-mail: sabera@arminco.com

AUSTRIAN AIRLINES

A STAR ALLIANCE MEMBER

Ամեն երկուշաբթի եւ ուրբաթ օրերին Ավստրիական ավիաուղիները իրագործում են ուղիղ չվերթ
Երեւան-Վիեննա եւ աշխարհի 130 քաղաքներ:

Հասցեն՝ Ամիրյան 1, «Արմենիա» հյուրանոց
հեռ. 59-99-51, 59-99-52

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՁԵՌՆԱՐԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՌԵԳԻՍՏՐ

ՍՓՅՈՒՌ

590000 «ԱՆՎՃԱՐ ՏԵՂԵԿԱՏՎՈՒԹՅՈՒՆ»

www.spyur.am
www.yellowpages.am

БИЗНЕС ДЛЯ ПОЖИЛЫХ, МУДРЫХ И ОБЕСПЕЧЕННЫХ ЛЮДЕЙ.

Обучаясь здоровому образу жизни, питаясь чистыми естественными продуктами, тем самым очищаясь и оздоровливаясь, обучая этому окружающих Вас людей, Вы создаете **СЕБЯ, СВОЕ ОКРУЖЕНИЕ, СВОЙ ДОХОДНЫЙ БИЗНЕС. ВЫ-МЕНЕДЖЕР ЗДОРОВЬЯ И СЧАСТЬЯ ОКРУЖАЮЩИХ ВАС ЛЮДЕЙ!**

Контактные телефоны: **58-92-31, 35-69-27. E-mail: avo@au. ru**

ВНИМАНИЕ! НОВЫЕ ЗНАНИЯ - НОВЫЕ ДОХОДЫ!

БИЗНЕС-БРИФИНГ "XXI век - век професионалов!"

Новая форма приложения прошлого опыта. Новые направления развития рынка услуг!!

Общение, знакомство, работа с перспективой роста!

Контактные телефоны:
58-92-31, 35-69-27.
E-mail: avo@au. ru

ՀԱՅԱՍՏԱՆՈՒՄ ՏՈՒՐԻԶՄԻ ԶԱՐԳԱՑՄԱՆ ՀԻՄՆԱԴՐԱՄ

Էրեբունի հյուրանոցի III հարկում տրամադրվում են աշխատասենյակներ վարձակալման կարգով: Ցանկացողները դիմեն 58-54-66, 56-16-21 հեռախոսահամարներով:

Ռեստորան-հյուրանոցը հրավիրում է աշխատանքի երիտասարդ, բարետես աղջիկների (մինչեւ 25 տարեկան)՝ աշխատելու որպես մատուցողուհիներ:

Հասցեն՝ 351920, Աբելյան-Ֆուչիկի փողոցների խաչմերուկ,
հեռ.՝ 34 27 00:

ՓՈՐՁԱՌՈՒ ՍԵՔՍԱՊԱՏՈԼՈԳԸ

ԱԽՏՈՐՈՇՈՒՄ ԵՎ ԲՈՒԺՈՒՄ Է ՆՈՐԱԳՈՒՅՆ ՄԵԹՈԴՆԵՐՈՎ

- Միզասեռական օրգանների սուր եւ խրոնիկ բորբոքումներ (պրոստատիտներ, վեզիկուլիտներ, ամորձիների, միզուկի բորբոքումներ).
- Սեռական ճանապարհով փոխանցվող ինֆեկցիաները (խլամիդիա, ուրեոպլազմա, տրիխոմոնոզ, գարդնելերոզ, վիրուսներ եւ այլն).
- Սեռական խանգարումներ, իմպոտենցիա, տղամարդու անպտղություն.
- Միզելու խանգարումներ (հաճախամիզություն, դժվարամիզություն).
- Պեյրոնիի հիվանդություն:

Գաղտնիությունն ապահովվում է.
հեռ. 533-045, 533-075, բջջ. 423-059, E-mail: armras@netsys.am

---

@rminco Global Telecommunications **Ինտերնետ ծառայություններ «ԻՆՏԵՐՆԵՏ» սրճարանում: *Խանջյան 50: Հեռ. 575823:***

«Ազգ» տպագրված, Երեւան, Բաղրամյան 70ա. Գրանցման թիվ 65. Դասիչ 69150. Տպաքանակը՝ 3000. Ստորագրված է տպագրության՝ 23. 04. 2001. Գինը՝ 100 դրամ